

Η Μάχη της Κρήτης

(Ημερολόγιον Γερμανού αλεξιπτωτιστού)

*Ντοκουμέντα των Γερμανών για τη Μάχη της Κρήτης,
την πιο παράδοξη μάχη του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου*

- Η πτώση των πρώτων αλεξιπτωτιστών στο Μάλεμε και η κατάληψη του Ηρακλείου μέσα από το ημερολόγιο ενός αξιωματικού
- Άγνωστες φωτογραφίες της εισβολής από το φακό των Γερμανών αλεξιπτωτιστών

Κι ακόμη

- Τα κατευθυνόμενα δημοσιεύματα των κατοχικών εφημερίδων
- Το διάγγελμα Γεωργίου Β΄ – Τσουδερού από τα Λευκά Όρη και το προδοτικό διάγγελμα Λογοθετόπουλου προς τους Κρήτες

Τα περιεχόμενα

**Γιατί η ψυχή του Κρητικού ήθελε
νάναι λεύτερη...**

*Ένα κείμενο, αντί προλόγου, για τη
Μάχη της Κρήτης
και τη σημερινή έκδοση*

Σελίδα 3

**Το χρονικό των γεγονότων της πιο
παράδοξης μάχης του πολέμου**

Σελίδα 4

**Ημερολόγιον Γερμανού
αξιωματικού...**

*Ένας από τους πρώτους
αλεξιπτωτιστές που έπεσαν
στο Μάλεμο το ξημέρωμα της 20ης
Μαΐου 1941, κατέγραψε
τα γεγονότα, μέχρι και την κατάληψη
του Ηρακλείου*

Σελίδες 5-10

**«Η αποφασιστικότης και
αυτοθυσία, του λαού της
Μεγαλονήσου επισύρει τον γενικόν
θαυμασμόν»**

*Το διάγγελμα του πρωθυπουργού
Τσουδερού και του μονάρχη
Γεωργίου Β΄ από τα Λευκά Όρη*

Σελίδα 11

**Φωτογραφίες των πρώτων ωρών
της εισβολής από Γερμανούς
αλεξιπτωτιστές**

Σελίδα 14

**Οι κατοχικές εφημερίδες για
τα ιστορικά γεγονότα της Κρήτης**

Σελίδες 15-22

**«Καλείσθε να προσφέρετε
την υψίστην των υπηρεσιών
υποβοηθώντας τας Αρχάς
Κατοχής»...**

*Το προδοτικό διάγγελμα του
δοσίλογου «αντιπροέδρου
της κυβέρνησης» Λογοθετόπουλου
προς τους Κρήτες,
τον Σεπτέμβριο του 1941*

Σελίδα 23

**Και το χώμα δεν έδεσε ποτέ
με τη φτέρνα τους**

*Οι Κρήτες αντιστάθηκαν με κάθε
τρόπο στους Γερμανούς εισβολείς*

Σελίδα 24

Αρχεία - Πηγές

Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη
Βιβλιοθήκη της Βουλής
των Ελλήνων
Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Αρχεία "Life"
Αρχεία γερμανικού στρατού
Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων
«Πολεμικός Τύπος»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α. ΜΥΚΩΝΙΑΤΗΣ Α.Ε.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η Μάχη της Κρήτης

(Ημερολόγιον Γερμανού αλεξιπτωτιστού)

Υπεύθυνος έκδοσης,
έρευνα, κείμενα:
Αλέκος Ανδρικόκης
e-mai: andrikakis@patris.gr

Μαρία Σούλα
Λίνα Τσινάβου

Σελιδοποίηση:
Μαρία Σούλα

Διορθώσεις
Θεόδωρος Δερμιτζάκης
Ραδάμ. Μαραγκουδάκης
Ευαγγελία Αρετάκη

Στοιχειοθεσία:
Μαρία Γεμιτζάκη
Ρούλα Κολοβού
Ελένη Μπουχαλάκη

ΔΙΑΝΕΜΗΘΗΚΕ
ΔΩΡΕΑΝ ΜΕ ΤΗΝ "Π"
τη Δευτέρα
23 Μαΐου 2011

Η φωτογραφία στο εξώφυλλο και το σαλόνι

Σπάνια φωτογραφία, που τράβηξε Άγγλος στρατιώτης,
στις 29 Μαΐου 1941, την ημέρα της κατάληψης του Ηρακλείου.
Η φωτογραφία, που δείχνει τα Λιοντάρια κατεστραμμένα
από τους βομβαρδισμούς, εκτός του μνημείου της Κρήνης Μοροζίνι,
υπάρχει στ' αρχεία της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης,
και μας την παραχώρησε για δημοσίευση ο κ. Στέφανος Γρατσέας

Αντί Προλόγου

Γιατί η ψυχή του Κρητικού ήθελε νάναι λεύτερη...

Ηταν η πιο παράδοξη μάχη του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου. Ίσως από τις πλέον παράδοξες στη στρατιωτική ιστορία. Πάντως σίγουρα αυτό που συνέβη προκάλεσε τον παγκόσμιο θαυμασμό για τον τρόπο που οι άοπλοι Κρήτες υπερασπίστηκαν το ουσιαστικά χωρίς άμυνα νησί τους, απέναντι στην 7η αερομεταφερόμενη μεραρχία των αλεξιπτωτιστών του Χίτλερ και του Γκαίρινγκ, του αρχηγού της ναζιστικής αεροπορίας.

Του Αλ. Α. Ανδρικήκη
andrikakis@patris.gr

Το γερμανικό σχέδιο «Ερμής» προέβλεπε την κατάκτηση της Κρήτης μέσα σε μερικές ώρες. Οι Γερμανοί ήθελαν το νησί εξαιτίας της στρατηγικής του θέσης, προκειμένου να μπορούν στη συνέχεια να οργανώσουν επιθέσεις στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Τα πράγματα όμως δεν ήλθαν όπως πίστευαν. Το σχέδιο της ταχείας κατάληψης της Μεγαλονήσου δεν πέτυχε. Μπορεί στο νησί να υπήρχαν μόνο 30.000 συμμαχικές δυνάμεις και οκτώ τάγματα ανεκπαίδευστων ακόμη για πόλεμο Ελλήνων νεοσυλλέκτων, που μεταφέρθηκαν από την Τρίπολη και το Ναύπλιο, όμως υπήρχαν άνθρωποι με καρδιά, που είχαν μάθει να μάχονται, να διεκδικούν και να υπερασπίζονται την ελευθερία τους. Οι Κρήτες, άλλωστε μόλις πριν από 43 χρόνια είχαν διώξει τον προηγούμενο δυνάστη.

Έτσι, η ψυχή των άοπλων κατοίκων τάβαλε με το σώμα των αλεξιπτωτιστών, για το οποίο ο ίδιος ο Χίτλερ δήλωνε περήφανος. Και μπορεί να κατακτήθηκε η Κρήτη, όμως η νίκη θεωρήθηκε πύρρειος, καθώς το επίλεκτο σώμα των αλεξιπτωτιστών αποδεκατίστηκε. Στο νησί άλλαξε η πορεία του πολέμου, καθώς η 10ήμερη μάχη καθυστέρησε τους Γερμανούς να εισβάλουν στη Σοβιετική Ένωση.

Η Μάχη της Κρήτης ξεκίνησε τα ξημερώματα της Τρίτης 20 Μαΐου 1941 και ολοκληρώθηκε την Πέμπτη 29 Μαΐου με την κατάληψη του νησιού, που σήμανε βέβαια την έναρξη του περίφημου αντιστασιακού κινήματος από τη μια άκρη του νησιού έως την άλλη, αλλά παράλληλα τις μεγάλες θυσίες στον απελευθερωτικό αγώνα με τις εκατόμβες νεκρών.

Η Μάχη της Κρήτης έχει ξεφύγει πλέον από τα όρια της τοπικής ιστορίας και αποτελεί χρυσή σελίδα στην παγκόσμια ιστορία.

Ο **Τσωρτσιλ** αναφέρει στα απομνημονεύματά του ότι ο Χίτλερ σπατάλησε άδικα τις δυνάμεις του στην Κρήτη, ενώ θα μπορούσε να κατακτήσει μ' αυτές Κύπρο, Συρία, Ιράκ, ίσως και Περσία. Και μάλιστα κατέστρεψε το επίλεκτο σώμα των αλεξιπτωτιστών.

Ο **Χίτλερ** ομολόγησε αμέσως μετά ότι η Κρήτη απέδειξε πως οι μεγάλες ημέρες των αλεξιπτωτιστών τελείωσαν.

Ο αγώνας της γενιάς εκείνης των Κρητών δίνει πολλά ηχηρά μηνύματα στις νεώτερες γενιές, μηνύματα για τα υψηλά ιδανικά και τον τρόπο που κανείς μπορεί να μάχεται γι αυτά, με κόστος ακόμη και την ίδια τη ζωή του.

Στο σημερινό αφιέρωμα δεν επιχειρούμε μια ολοκληρωμένη παρουσίαση των γεγονότων, ούτε μια κριτική προσέγγιση, φυσικά. Παρουσιάζουμε κυρίως τη θέση «των άλλων», καθώς στην ιστορία έχει σημασία να γνωρίζεις τι λέει και η άλλη πλευρά. Όχι για να πειστείς ή απλώς για να είσαι αντικειμενικός. Αλλά επειδή τα στοιχεία από όλες τις πλευρές γράφουν τελικά την ιστορία. Η οποία φυσικά ουδέποτε είναι απολύτως αντικειμενική, όπως ουδέποτε υπήρξε μια αλήθεια.

Θεωρούμε ότι μερικά στοιχεία, από την πλευρά του αντίπαλου στρατοπέδου, είναι σημαντικό να παρατεθούν. Με κυρίαρχο το ημερολόγιο του υποσημηναγού, **Ernst Kleinlein**, ενός, κατά τα φαινόμενα, γνώστη της ελληνικής ιστορίας Γερμανού αλεξιπτωτιστή, από τους πρώτους που έπεσαν τόσο στο Μάλεμε, όσο και στην πόλη του Ηρακλείου, από τις πρώτες κιόλας ώρες των επιχειρήσεων. Το

εντυπωσιακό με το ημερολόγιο, που είχε δημοσιευτεί στο αμερικανικό περιοδικό "Life", στις 14 Ιουλίου 1941, μόλις δηλαδή 45 ημέρες μετά την πτώση της Κρήτης, είναι ότι αν και ο υποσημηναγός βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του πολέμου, δεν γράφει ούτε με στρατιωτικό, στεγνό ύφος, ούτε σε σύγχυση. Μας παραδίδει μια λογοτεχνική αφήγηση, φυσικά από τη δική του σκοπιά, στην οποία φαίνεται η γνώση αλλά και ο σεβασμός για το μέρος εναντίον του οποίου επιχειρεί.

Ένα ακόμη εντυπωσιακό στοιχείο που μας παρακίνησε σ' αυτή τη δημοσίευση, είναι το γεγονός ότι το κείμενο δημοσιεύεται πρώτα σε έντυπο, και μάλιστα μεγάλης κυκλοφορίας, του αντιπάλου, που τότε έμπαινε στον πόλεμο. Ίσως για λόγους προπαγάνδας και εντυπωσιασμού απέναντι στην κοινή γνώμη της άλλης πλευράς.

Πέραν του κειμένου του υποσημηναγού των αλεξιπτωτιστών Ernst Kleinlein, στο σημερινό μας αφιέρωμα παρουσιάζουμε και φωτογραφίες, πολλές άγνωστες, από τις πρώτες ώρες της επίθεσης στην Κρήτη. Φωτογραφίες της στρατιωτικής υπηρεσίας των Γερμανών, που επίσης διοχετεύτηκαν στο ίδιο αμερικανικό περιοδικό.

Και για να συμπληρώσουμε τα ντοκουμέντα «της άλλης πλευράς», παρουσιάζουμε κατοχικές εφημερίδες που κατέγραφαν τα γεγονότα της Κρήτης. Φυσικά αυτή η καταγραφή απηχεί κατ' απόλυτο τρόπο την πλευρά των ναζιστών και των κατοχικών δυνάμεων που ήδη κυριαρχούσαν σ' όλη τη χώρα. Είναι οι εφημερίδες που είχαν αποδεχτεί τον δυνάστη και εξυπηρετούσαν τους σκοπούς και τους στόχους του.

Ένα τέταρτο στοιχείο που παρουσιάζουμε αναφέρεται στο διάγγελμα του κατοχικού «αντιπροέδρου» της «κυβέρνησης» γιατρού **Λογοθετόπουλου**, μετέπειτα για λίγο κατοχικός «πρωθυπουργός». Μ' αυτό ο άλλοτε διακεκριμένος γιατρός, από τους θεμελιωτές της γυναικολογίας στην Ελλάδα, που από την πρώτη στιγμή έγινε ένθερμος υποστηρικτής των ναζιστών, καλούσε τους Κρήτες να υποβοηθούν τις γερμανικές δυνάμεις κατοχής. Το διάγγελμα είχε απευθυνθεί από τα κατεχόμενα εδάφη της Κρήτης, λίγους μήνες μετά την κατάληψη του νησιού, τον Σεπτέμβριο του 1941...

Αντίθετα από τον Λογοθετόπουλο, την τέταρτη ημέρα της Μάχης της Κρήτης, ο πρωθυπουργός της Ελλάδας, Ρεθύμνιος **Εμμανουήλ Τσουδερός** και ο μονάρχης **Γεώργιος Β΄**, καλούσαν τους Κρήτες, αλλά και όλους τους Έλληνες σε αντίσταση κατά των νέων κατακτητών. Η έκκληση, που είχε γίνει στις 23 Μαΐου 1941 από τα Λευκά Όρη, όπου είχαν καταφύγει κυβέρνηση και μονάρχης, λίγο πριν αναχωρήσουν για την Αίγυπτο, δημοσιεύεται επίσης στο πλαίσιο του αφιερώματός μας.

Ευχαριστίες

Για την υλοποίηση και αυτής της προσπάθειας ευχαριστίες οφείλονται: Πριν απ' όλα στην εκπαιδευτικό κ. **Μαρία Μυλωνάκη**, που με διευκόλυνε αφάνταστα αναλαμβάνοντας τη μετάφραση, σε εξαιρετικά σύντομο χρόνο, του δύσκολου κειμένου του Γερμανού υποσημηναγού. Στον κ. **Ανδρέα Σαββάκη**, προϊστάμενο των αρχείων της Βικελαίας, που και αυτή τη φορά βοήθησε στο χειρισμό ορισμένων κρίσιμων θεμάτων. Στον κ. **Στέφανο Γρατσέα**, από την ίδια υπηρεσία της Βικελαίας, που με εφοδίασε με το σημαντικό ντοκουμέντο της φωτογραφίας της κατεστραμμένης πλατείας Ελευθερίου Βενιζέλου, των γνωστών Λιονταριών, όπως την αποτύπωσε ο φακός Άγγλου στρατιώτη, αμέσως μετά την κατάκτηση και της πόλης του Ηρακλείου από τους Γερμανούς, και λίγο πριν την αναχώρηση των συμμαχικών δυνάμεων από το νησί.

Και αυτή τη φορά νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω δημόσια τον εκδότη της «Π» κ. **Αθηνάγορα Μυκωνιάτη**, ο οποίος στην πιο δύσκολη συγκυρία που βιώνουμε όλοι, συνεχίζει να στηρίζει την προσπάθεια ανάδειξης της τοπικής ιστορίας.

Το χρονικό των γεγονότων που οδήγησαν στην κατάληψη της Κρήτης

Νοέμβριος 1940: Η άμυνα της Κρήτης αναλαμβάνεται από τους Βρετανούς. Η 5η Μεραρχία Κρητών μεταφέρεται στην Αθήνα.

15 Απριλίου: Μετά από αλληπάλληλες συσκέψεις, αποφασίζεται η κατάληψη της Κρήτης από τους Γερμανούς. Στο δεύτερο 15ήμερο του Απριλίου σχεδιάζεται η μεταφορά Ελληνικών και Βρετανικών δυνάμεων από την ηπειρωτική Ελλάδα στην Κρήτη.

23 Απριλίου: Μετά την κατάληψη της Αθήνας η ελληνική κυβέρνηση, υπό τον Ρεθύμνιο Εμμανουήλ Τσουδερό, μαζί με τον μονάρχη Γεώργιο Β', μεταφέρεται στην Κρήτη, το μόνο ακόμη ελεύθερο τμήμα της Ελλάδας.

25 Απριλίου: Μεταφέρεται στην Κρήτη σημαντική δύναμη Νεοζηλανδών.

28 Απριλίου: Υπό την προεδρία του Έλληνα πρωθυπουργού Ε. Τσουδερού πραγματοποιείται στα Χανιά σύσκεψη της ελληνικής ηγεσίας και των Βρετανών αξιωματούχων. Ζητείται ενίσχυση για τη στρατιωτική προετοιμασία και την αποτελεσματικότερη άμυνα του νησιού.

29 Απριλίου: Ο διοικητής της νεοζηλανδικής μεραρχίας στρατηγός Μπέρναντ Φράϊμπεργκ φτάνει στην Κρήτη και αναλαμβάνει τη διοίκηση των συμμαχικών δυνάμεων του νησιού.

14 Μαΐου: Στρατιωτικοί στόχοι της Κρήτης βομβαρδίζονται συστηματικά από τη γερμανική αεροπορία. Είναι ουσιαστικά ο προάγγελος της επίθεσης που θα ακολουθήσει.

18-19 Μαΐου: Στα αεροδρόμια της Αττικής και σε άλλα της νότιας Ελλάδας προσγειώνονται πολεμικά αεροπλάνα της γερμανικής αεροπορίας και προετοιμάζονται για την επίθεση.

20 Μαΐου: Ξημερώματα αρχίζει η Γερμανική επίθεση. Το αεροδρόμιο του Μάλεμε δέχεται έναν ανελέητο βομβαρδισμό από το επίλεκτο σώμα των γερμανικών αλεξιπτωτιστών. Οι Γερμανοί στοχεύουν στην κατάληψή του ώστε να μεταφέρουν απ' αυτό νέες δυνάμεις.

Το απόγευμα της ίδιας μέρας γίνεται επίθεση στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο.

Η επίθεση συνάντησε τη σθεναρή αντίσταση των αμυνομένων που περίμεναν τον εχθρό στα σημεία επιθέσεων αφού οι Άγγλοι γνώριζαν το σχέδιο της

Γερμανικής επίθεσης. Η αντίσταση του λαού ήταν καθολική και άμεση.

Οι Έλληνες στρατιώτες και οι συμμαχικές δυνάμεις και όσοι από τους κατοίκους είχαν στην κατοχή τους οπλισμό αποδεκτίσαν τα πρώτα κύματα των επιτιθεμένων.

21 Μαΐου: Τα αεροδρόμια παραμένουν στα χέρια των συμμαχικών δυνάμεων. Οι αλεξιπτωτιστές αποδεκατίζονται, από την αντίσταση που συναντούν. Πολλά επίσης από τα γερμανικά αεροπλάνα καταρρίπτονται.

Στο Ηράκλειο και στο Ρέθυμνο αποτυγχάνουν καθ' ολοκλήρου. Οι προσπάθειες των Γερμανών να αποβιβάσουν στρατεύματα από τη θάλασσα δεν είχαν αποτέλεσμα. Ο αγγλικός στόλος που έπλεε γύρω από το νησί, εξουδετερώνει τη γερμανική νηοπομπή που κατευθύνεται προς την Κρήτη. Βυθίζονται 15 επιταγμένα σκάφη με άγνωστο αριθμό θυμάτων.

Το απόγευμα της 21ης Μαΐου. Οι αλεξιπτωτιστές του 1ου συντάγματος καταλαμβάνουν το αεροδρόμιο του Μάλεμε, στο οποίο προσγειώνονται οπλιστικά με ένα σύνταγμα της 5ης ορεινής μεραρχίας.

22 Μαΐου: Η γερμανική αεροπορία εξαπολύει κατά του αγγλικού ναυτικού σφοδρή επίθεση και βυθίζει πολλά πλοία.

Γίνεται προσπάθεια ανακατάληψης του αεροδρομίου του Μάλεμε από ελληνικές και συμμαχικές δυνάμεις χωρίς αποτέλεσμα. Η 5η ορεινή μεραρχία α-

ντεπιτίθεται και διεξάγονται μερικές από τις πιο αιματηρές μάχες όλης της επιχείρησης. Οι Έλληνες και οι σύμμαχοι πολεμούν υποχωρώντας, όμως υποκύπτουν στην τέλεια οργάνωση και τον εξοπλισμό του εχθρού, στοιχεία που οι υπερασπιστές της Κρήτης δεν διέθεταν.

23 Μαΐου: Ο Τσώρτσιλ στέλνει μήνυμα στο στρατηγείο και τονίζει «Η μάχη της Κρήτης πρέπει να κερδηθεί».

24 Μαΐου: Οι βομβαρδισμοί των πόλεων της Κρήτης συνεχίζονται. Στα Χανιά οι Γερμανοί παίρνουν την πρωτοβουλία των κινήσεων. Οι αμυνόμενοι στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο συνεχίζουν τη μάχη «μέχρι εσχάτων».

25 Μαΐου: Οι Γερμανοί καταλαμβάνουν την Κάνδαμο.

26 Μαΐου: Καταλαμβάνεται ο Γαλατάς. Οι συμμαχικές δυνάμεις μάχονται για να προστατέψουν τα Χανιά. Ο στρατηγός Φράϊμπεργκ με δήλωσή του επισημαίνει τη δύσκολη θέση στην οποία έχουν περιέλθει οι συμμαχικές δυνάμεις.

27 Μαΐου: Ο αρχιστράτηγος της Μέσης Ανατολής Ουέιβελ στέλνει μήνυμα να αποχωρήσουν οι συμμαχικές δυνάμεις από την Κρήτη. Για τη μεταφορά και διάσωσή τους στέλνονται πλοία του βρετανικού στόλου. Καταλαμβάνονται τα Χανιά και το λιμάνι της Σούδας.

28 Μαΐου: Αρχίζει η αποχώρηση των συμμαχικών δυνάμεων προς τα Σφακιά. Οι Βρετανοί χωρίς να ενημερώ-

σουν τις ελληνικές δυνάμεις τη νύχτα εκκενώνουν την πόλη του Ηρακλείου και επιβιβάζονται στα πλοία που για το σκοπό αυτό καταφθάνουν στο λιμάνι. Ιταλικά στρατεύματα που προέρχονται από τα Δωδεκάνησα, αποβιβάζονται στην Σητεία και καταλαμβάνουν το νομό Λασιθίου.

29 Μαΐου: Καταλαμβάνονται το Ηράκλειο και το Ρέθυμνο κάτω από την πίεση των Γερμανικών δυνάμεων, που προχωρώντας προς ανατολάς ενώνονται με τους αλεξιπτωτιστές.

30 Μαΐου: ο στρατηγός Φράϊμπεργκ αποχωρεί από την Κρήτη.

1η Ιουνίου: Ολοκληρώνεται η αποχώρηση των Βρετανικών δυνάμεων, που είχαν συγκεντρωθεί στα νότια παράλια της Κρήτης. Με πλοία του συμμαχικού στόλου μεταφέρονται αρχικά στην Αίγυπτο, μετά στην Νότια Αφρική για να καταλήξουν στο Λονδίνο.

Μαζί τους έφυγαν και ο βασιλιάς και η ελληνική κυβέρνηση. Οι δυνάμεις που δεν κατορθώνουν να επιβιβαστούν και που ο αριθμός τους ανέρχεται σε 5.500 άτομα περίπου παραδίδονται, συλλαμβάνονται ή καταφεύγουν στα βουνά. Η γερμανική κατοχή ξεκινά, μαζί και τα αντίποινα κατά των κατοίκων που αντιστάθηκαν. Η γερμανική σημαία κυματίζει παντού. Αρχίζει η αντίσταση του κρητικού λαού. Μέσα στον Ιούνιο οργανώνονται οι πρώτες αντιστασιακές ομάδες.

Ένας από τους πρώτους αλεξιπτωτιστές που έπεσαν στο Μάλεμε το ξημέρωμα της 20^{ης} Μαΐου 1941, κατέγραψε τα γεγονότα, μέχρι και την κατάληψη του Ηρακλείου

Ημερολόγιον Γερμανού αξιωματικού...

Ένα πραγματικά μοναδικό ντοκουμέντο παρουσιάζουμε στο πλαίσιο του επετειακού αφιερώματος για τα 70 χρόνια από τη Μάχη της Κρήτης. Πρόκειται για την περιγραφή που κάνει στο ημερολόγιό του –όπως το ονομάζουμε, και όχι αυθαίρετα– ένας από τους πρώτους Γερμανούς αλεξιπτωτιστές που έπεσαν στην Κρήτη, τα ξημερώματα της 20^{ης} Μαΐου 1941, ο 28χρονος υποσημναγός Ernst Kleinlein. Κατά παράδοξο τρόπο, το ημερολόγιο στάλθηκε και δημοσιεύτηκε αμέσως μετά την κατάληψη της Κρήτης στο αμερικανικό περιοδικό Life.

Μόνο ως μια κίνηση εντυπωσιασμού έναντι της κοινής γνώμης του αντίπαλου στρατοπέδου και προπαγάνδας για την από αέρος εισβολή, που εφαρμόστηκε σε τέτοια εκτεταμένη μορφή, για πρώτη φορά στην Κρήτη, μπορεί να ερμηνευτεί. Όπως αναφέρει το περιοδικό, το κείμενο που παρέλαβε έχει τη σφραγίδα του υπουργείου Προπαγάνδας της Γερμανίας, γεγονός που ενισχύει την υπόθεση του προπαγανδιστικού, για τη νέα μορφή πολέμου, υλικού. Το κείμενο δημοσιεύτηκε στις 14 Ιουλίου 1941 σε ένα πολυσέλιδο αφιέρωμα, στο οποίο συμπεριλαμβάνονταν και φωτογραφίες από τα γεγονότα, οι οποίες πιθανότατα είχαν σταλεί μαζί. Η αναφορά (ως άρθρο την προσδιορίζει το "Life") θα πρέπει να στάλθηκε μετά την οριστική κάλυψη του Ηρακλείου στις 29 Μαΐου. Αν κανείς λάβει υπόψη τις μεταφορές της εποχής, με δεδομένες τις πολεμικές συνθήκες της περιοχής, το ημερολόγιο θα πρέπει να στάλθηκε κατευθείαν από το Ηράκλειο στο "Life", κι εκεί να έγινε η πρώτη δημοσίευσή του.

Το ημερολόγιο αναφέρεται στα γεγονότα της πρώτης ημέρας, με την πτώση στο αεροδρόμιο του Μάλεμε αλλά και την επίθεση στην πόλη του Ηρακλείου

Το κείμενο του Γερμανού αξιωματικού φαίνεται να έχει γραφεί σε τελική μορφή μετά το τέλος των επιχειρήσεων, με βάση τις σημειώσεις που κρατούσε. Αυτό δείχνει, για παράδειγμα, η σημείωση για συμπολεμιστή του, για τον οποίο αναφέρει ότι βρήκε το θάνατο λίγο μετά και η Κρήτη έγινε για πάντα πατρίδα του.

Λογοτεχνική – αφηγηματική μορφή

Ο Ernst Kleinlein δεν κάνει μια στεγνή στρατιωτική περιγραφή των γεγονότων. Χρησιμοποιεί συχνά λογοτεχνική, αφηγηματική μορφή, ακόμη και στις ώρες αγωνίας για τον ίδιο, πριν κάνει, για παράδειγμα το άλμα του στο Μάλεμε. Γράφει χαρακτηριστικά:

«Έχω τεσσεράμισι δευτερόλεπτα από τη στιγμή που το αλεξιπτωτο θα ανοίξει μέχρι την προσγείωση. Ο αέρας μάς μεταφέρει απευθείας στο λόφο. Τα βουβαρδιστικά αεροσκάφη μας ρίχνον-

Του Αλ. Α. Ανδρικήκη

Μετάφραση, απόδοση: Μαρία Μυλωνάκη

HOW WE TOOK CRETE One of the first German paratroopers to bail out gives eyewitness account of twelve-day invasion

by FIRST LIEUTENANT ERNST KLEINLEIN

...the first German paratrooper to bail out... the first German paratrooper to bail out... the first German paratrooper to bail out...

Η πρώτη σελίδα του δημοσιεύματος του "Life", στις 14 Ιουλίου 1941, με την παρουσίαση του ημερολογίου του υποσημναγού Ernst Kleinlein

νται εναντίον των πυροβολαρχιών από ψηλά σα μαχαίρια που εκσφενδονίζονται. Τώρα ανακαλύπτω το τσιριχτό σφύριγμα του αεροπλάνου που κινείται με συριστικό ήχο προς τα κάτω. Μόνο 50 μέτρα από εμάς – υπάρχει ένας ξερός κρότος των κανονιών του».

Δείχνει ακόμη ότι έρχεται σ' έναν τόπο που ξέρει γι αυτόν, ξέρει την ιστορία του. Πολλοί άλλωστε ήταν οι Γερμανοί που μεταφέρθηκαν με τα ναζιστικά στρατεύματα στο νησί και είχαν ελληνική παιδεία. Μόλις ο υποσημναγός Kleinlein φτάνει στο λιμάνι του Ηρακλείου, λίγες ώρες μετά την πτώση στο Μάλεμε, αντικρίζει τις ψαρόβαρκες, τις οποίες παρομοιάζει με αυτές της μινωικής εποχής! Δείχνει να έχει επίγνωση για τι μιλάει.

Η περιγραφή ξεκινά με τον υποσημναγό να βρίσκεται σ' ένα από τα μεταγωγικά αεροπλάνα που πετούν από την κυρίως Ελλάδα προς την Κρήτη. Η λογοτεχνική αφήγηση, σε πρώτο πρόσωπο, ξεκινά αμέσως από την πρώτη σκέψη που ξεδιπλώνει: «Ο δείκτης πάνω στο

μικρό ασημένιο μου ρολόι βρίσκεται κοντά στις 4 π. μ.. Μας απομένουν ακόμα 15 λεπτά πτήσης. Κοιτώ έξω από το παράθυρο του αεροπλάνου. Τα άλλα αεροπλάνα του σμήνους έχουν πλησιάσει. Εκεί πέρα το πρόσωπο του Υποσημναγού W. με κοιτάζει επίμονα πίσω από το τζάμι ενός άλλου παράθυρου. Βλέπω το σημάδι στο κούτελό του, κάτω από το ατσάλινο κράνος. Είμαστε τόσο κοντά που νομίζω ότι θα μπορούσαμε να φωνάξουμε ο ένας τον άλλο. Πίσω μας πετάει ο δεύτερος λόχος και πιο πίσω ο τρίτος».

Στο πρώτο μέρος των πολεμικών πλέον γεγονότων αναφέρεται στις επιχειρήσεις στο αεροδρόμιο του Μάλεμε και στις μάχες με τους Νεοζηλανδούς. «Τα μεταγωγικά με τα Junkers βυθίζονται χαμηλά και προσγειώνονται με το φορτίο τους», γράφει. «Υπάρχουν ακόμα δύο φορτηγά Bedford με σπασμένο άξονα που βρίσκονται στον αεροδιάδρομο. Έπρεπε να τα είχαμε μετακινήσει αλλά τώρα δεν υπάρχει καθόλου χρόνος. Εκρήγνυνται στον αέρα από τις

χειροβομβίδες μας. Αμέσως το πρώτο Junkers κυλά στη μέση των σκορπισμένων συντριμμίων. Τώρα έρχονται όλα: οι ασύρματοι, τα πυρομαχικά, ένας σάκος με ψωμί Wittler από το Βερολίνο, πακέτα με επιδέσμους, κονιάμα χαρακωμάτων, λεμόνια, το καινούριο μας ταχείας βολής κανόνι από κράμα μαγγανίου, η πτυσσόμενη θήκη μεταφοράς του όπλου. Οι έλικες των Junkers δε σταματούν. Φυσάει λες κι ο θεός και ο στρατηγός ήθελε να μας δώσουν ιδιαίτερη ανάσα για την καυτή μάχη. Το Junkers σκαρφαλώνει. Το επόμενο κατεβαίνει. Το σώμα των αλπινιστών κατεβαίνει. Το τρίτο, το τέταρτο. Κάτω, πάνω, κάτω, πάνω».

Στο δεύτερο μέρος ο υποσημναγός περιγράφει την επίθεση στην πόλη του Ηρακλείου, στην οποία επίσης λαμβάνει μέρος μετά την δεύτερη φάση. Πρόκειται για τα γεγονότα του λιμανιού, στα οποία πρωταγωνιστεί, κι έχει άμεση γνώση. Στο δεύτερο αυτό μέρος η περιγραφή του είναι πιο λεπτομερειακή για τα γεγονότα που εξελίσσονται. Κι εδώ χρησιμοποιεί ευδιάκριτο λογοτεχνικό λόγο

«Είναι 4.45 ξημερώματα όταν βλέπουμε το Ηράκλειο. Οι λευκές πέτρινες στέγες των σπιτιών εμφανίζονται σαν ένα δρεπάνι που αστράφτει. Η θάλασσα λαμπυρίζει μπλε. Το λιμάνι είναι γεμάτο με μικρά ιστιοφόρα και ψαρόβαρκες, πρωτόγονες όπως στη μινωική εποχή. Εκεί τρία μεγάλα βαπόρια βγάζουν καπνό, γεμμένα στο πλάι από τις βόμβες μας και καμένα και ο αέρας μεταφέρει τον καπνό σε μας σα μεγάλα νέφη ομίχλης. Έχω διαταγές αυτή τη στιγμή να δράσω σύμφωνα με τους δικούς μου υπολογισμούς κι έτσι αποφασίζω να αφήσω αυτά τα ναυάγια να χρησιμεύσουν ως τείχος προστασίας μας».

Στην περιγραφή των γεγονότων του Ηρακλείου ο Γερμανός αλεξιπτωτιστής αναφέρει ότι οι δυνάμεις των εισβολέων δέχονταν εχθρικά πυρά στην περιοχή του λιμανιού από έναν μιναρέ. Στην περιοχή γύρω από το λιμάνι υπήρχαν πράγματι τρία τζαμιά, όπως τα έχει περιγράψει ο Νικόλαος Σταυρινίδης. Το ένα, του Καπλάν Μουσταφά πασά, του Τούρκου αρχιναυάρχου ήταν πάνω στον Κούλε, προς τη βορειοδυτική πλευρά. Υπήρχαν ακόμη άλλα δύο. Το τζαμί του Ντιζντάρ αγά, πάνω στα νεώρια, στο σημείο που ήταν το τελωνείο, και το τζαμί του Ιμπραήμ πασά, κοντά στην ίδια περιοχή.

Στις επόμενες σελίδες ακολουθεί το πλήρες κείμενο του ημερολογίου του υποσημναγού Ernst Kleinlein. Μάλιστα επιχειρούμε να διατηρήσουμε και τη μορφή που το παρουσίασε το αμερικανικό περιοδικό (ίδιο στήσιμο, ίδιες φωτογραφίες του γερμανικού επιτελείου κλπ). Μαζί παραθέτουμε και τον πρόλογο που είχε κάνει το περιοδικό.

Οι πρώτοι
Γερμανοί
στρατιώτες
πατούν
στο έδαφος
της Κρήτης,
στην περιοχή
του Μάλεμε,
ξημερώματα της
20ης Μαΐου 1941.
Ακολουθούν κι άλλοι
αλεξιπτωτιστές

(Φωτογραφία
γερμανικού
στρατού)

ΠΩΣ ΚΑΤΑΛΑΒΑΜΕ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Ένας από τους πρώτους Γερμανούς αλεξιπτωτιστές που έπεσε από το αεροπλάνο με αλεξίπτωτο ήταν αυτόπτης μάρτυρας της δωδεκαήμερης εισβολής

Η κατάληψη της Κρήτης από τη Γερμανία από αέρος ήταν μία στρατιωτική επιχείρηση χωρίς προηγούμενο στην ιστορία των πολεμικών εχθροπραξιών. Για πρώτη φορά ανέδειξε την ισχύ του αλεξιπτωτου και των αερομεταφερόμενων στρατευμάτων, όχι μόνο ως όργανο παρενόχλησης και σαμποτάζ πίσω από τις γραμμές του εχθρού αλλά ως μία εντυπωσιακή επιθετική δύναμη. Η χρήση αυτού του νέου στρατιωτικού μέσου είναι ένα θέμα υψίστης σημασίας για μία χώρα που θα έπρεπε πιθανόν να πολεμήσει τον Γερμανικό Στρατό.

Για το πώς οι Γερμανοί πήραν την Κρήτη γίνεται λόγος σ' αυτό το άρθρο από έναν 28χρονο Υποσμηναγό του πρώτου σώματος των στρατευμάτων των αλεξιπτωτιστών που έλαβαν μέρος στη δράση. Όπως σε όλα τα άρθρα από τη Γερμανία, φέρει τη σφραγίδα του Γερμανικού Υπουργείου Προπαγάνδας.

Το πρώτο μέρος εκθέτει λεπτομερώς την κατάληψη του αεροδρομίου του Μάλεμε, το εναρκτήριο άλμα στην Κρήτη. Το δεύτερο μέρος πραγματεύεται την κατάληψη της πόλης του Ηρακλείου. Καθώς η ιστορία ξετυλίγεται ο Υποσμηναγός Ernst Kleinlein βρίσκεται σε ένα μεταγωγικό αεροπλάνο Junkers που πετάει από την Ελλάδα.

από τον υποσμηναγό Ernst Kleinlein

Ο δείκτης πάνω στο μικρό ασημένιο μου ρολόι βρίσκεται κοντά στις 4 π. μ.. Μας απομένουν ακόμα 15 λεπτά πτήσης. Κοιτώ έξω από το παράθυρο του αεροπλάνου. Τα άλλα αεροπλάνα του σμήνους έχουν πλησιάσει. Εκεί πέρα το πρόσωπο του Υποσμηναγού W. με κοιτάζει επίμονα πίσω από το τζάμι ενός άλλου παράθυρου. Βλέπω το σημάδι στο κούτελό του, κάτω από το ατσάλινο κράνος. Είμαστε τόσο κοντά που νομίζω ότι θα μπορούσαμε να φωνάξουμε ο ένας τον άλλο. Πίσω μας πετάει ο δεύτερος λόχος και πιο πίσω ο τρίτος. Μετρώ να δω μήπως κάποιο αεροπλάνο έχει μείνει πίσω - δώδεκα, 15, 23, 30, 32 - κι όπως φτάνω τα 60 εγκαταλείπω.

Από το βαθυκύανο μπλε ανάμεσα στον ουρανό και στη θάλασσα τα αεροπλάνα σηκώνονται πίσω μας σαν ένας στρατός από ξελεπιασμένους δράκους. Υπάρχουν εκατοντάδες αεροπλάνα. Ο υποδεκανέας με χτυπά ελαφρά στον ώμο. Δείχνει μέσα από το αντικρινό παράθυρο. Να τη: η μικρή και στενή παραλία, τα ακρώρια σε πρώτο πλάνο και πίσω η δεύτερη αναβαθμίδα οι λευκές βραχώδεις κορυφές των βουνών της Κρήτης.

Χτες πέταξα πάνω από το μέρος, που σκοπεύαμε να γίνει η σύγκρουση, με τον ταγματάρχη Von T. στο αεροπλάνο παρατήρησης. Ακόμα ακούω τη φωνή του: «όλα πρέπει να γίνουν σα να ήταν ελιγμοί - δεν υπάρχουν άλλα εχθρικά μαχητικά. Τα τρία κύματα των Messerschmitts μας, επιβάλλουν τη σιγή στις εχθρικές αντιαεροπορικές πυροβολαρχίες. Έπειτα η τελευταία επίθεση με στούκας ακολουθεί. Μετά πέφτεις - όπως στους ελιγμούς - κατάλαβες;».

Είχα καταλάβει. Ο υποσμηναγός W. εκεί πέρα, με την ουλή στο μέτωπο που απέκτησε στο Ρότερνταμ, πετάει κάτω στα δυτικά του αεροδρομίου. Παίρνουμε το λόφο προς τα ανατολικά.

Ο υποδεκανέας με χτυπά ξανά ελαφρά στον ώμο. «Herr Oberleutnant». Ναι, ξέρω. Ξανά είναι αυτή η πιεστική αίσθηση στο στομάχι μου που μου έρχεται όταν το αεροπλάνο προσγειώνεται.

«Πόρτα ανοιχτή».

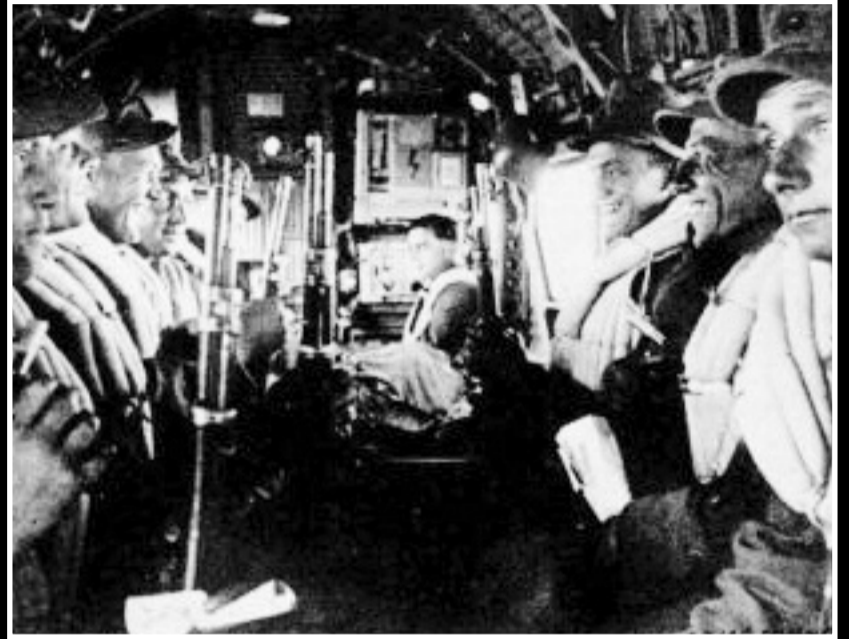
Ο σμηνίας στέκεται στην πόρτα. Δίνει το σύνθημα να γλιστρήσουμε με ένα χτύπημα του αριστερού του χεριού στην πλάτη κάθε άνδρα που γρήγορα εμφανίζεται μπροστά από την πόρτα του αεροπλάνου. Ο Schroeder, ο Grammelsberg, ο Hansen, ο Berg, ο Wenstaedt, τώρα ο υποδεκανέας, τώρα εγώ.

Έχω τεσσεράμισι δευτερόλεπτα από τη στιγμή που το αλεξιπτωτο θα ανοίξει μέχρι την προσγείωση. Ο αέρας μάς μεταφέρει απευθείας στο λόφο. Τα βομβαρδιστικά αεροσκάφη μας ρίχνονται εναντίον των πυροβολαρχιών από ψηλά σα μαχαίρια που εκσφενδονίζονται. Τώρα ανακαλύπτω το τσιριχτό σφύριγμα του αεροπλάνου που κινείται με συριστικό ήχο προς τα κάτω. Μόνο 50 μέτρα από εμάς - υπάρχει ένας ξερός κρότος των κανονιών του. Έρχεται αμέσως και το επόμενο. Σε απόσταση είναι τα κοίλα των εκρήξεων από βόμβες που πέφτουν με γδούπο. Εκεί πέρα, το πρώτο μας πολυβόλο ξεκινάει. Ο Υποσμηναγός W. επιτίθεται ήδη. Έπειτα κι εγώ ο ίδιος βρίσκομαι κάτω.

Ο υποδεκανέας στέκεται στον κρατήρα από τη βόμβα δίπλα στο πολυβόλο, δίπλα του ο Schroeder, δίπλα του ο λοχίας. Τα βομβαρδιστικά έχουν αποσυρθεί και κάνουν κύκλους τριγύρω σα χελιδόνια στον αέρα. Θα έρθουν τα αγγλικά μαχητικά;

Κανένα δεν έρχεται. Από το λόφο μας μπορούμε να κοιτάξουμε κάτω στο πεδίο μάχης [Αεροδρόμιο του Μάλεμε - ED]. Στα δεξιά, το υπόστεγο των αεροσκαφών, φτιαγμένο από παλιό πηλό, ξύλινους στύλους και σανίδες. Μερικές φορές, ένα μικρό όπλο κροταλίζει από το σκιάδεσ βάθος. Τέσσερις χακί φιγούρες προχωρούν και πέφτουν μαζί. Από δω μοιάζουν με μαριονέτες. Δεν είδαμε τους πυροβολισμούς.

Έγνεψα στον υποδεκανέα. Πηγαίνει με τρεις άντρες προς το κτίριο από πηλό από το πλάι. Είναι 4.25 π. μ. . Είμαστε στο έδαφος για δέκα λεπτά. Τα βομβαρδιστικά είναι πλέον εκτός οπτικού πεδίου. Στη θέση τους νέα μεταγωγικά αεροπλάνα ίπτανται στον ουρανό. Πρόκειται να προ-

Ομάδα Γερμανών αλεξιπτωτιστών σ' ένα από τα μεταγωγικά, λίγο πριν την πτώση (Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

Το αεροδρόμιο του Μάλεμε, σε εικόνα που καταγράφηκε από γερμανικό βομβαρδιστικό την πρώτη ημέρα της επίθεσης

(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

Ομάδα Γερμανών στρατιωτών, με ελαφρού τύπου κανόνια που μετέφεραν τα μεταγωγικά, ετοιμάζεται για μάχη, κάπου στην Κρήτη

(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

Σταθμός ασυρμάτου που έστησαν οι Γερμανοί αλεξιπτωτιστές σε λιόφυτο

(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

σγειωθούν στις 4.30 π. μ.. Ο λοχίας έχει πάρει το πολυβόλο από τον υποδεκανέα. Μια φωτοβολίδα πάει πάνω από την άλλη πλευρά του αγρού. Είναι 4.26 π. μ. και η άκρη του αγρού είναι γεμάτη από μια ομάδα από άντρες. Το βρετανικό πράσινο χακί είναι αναμιγμένο με το γκρι ύφασμα των δικών μας αντρών. Ένα βρετανικό τανκ κάνει θόρυβο πάνω από το αεροδρόμιο. Είναι μόνο μεσαίου μεγέθους. Πρέπει να βιαστούμε.

Τώρα όλα πάνε σύμφωνα με τους ελιγμούς. "Πυρ", ο λοχίας πυροβολεί σαν να παρακινήθηκε από ένα χρονόμετρο. Η δυτική πλευρά του αγρού φωτίζεται. Οι χειροβομβίδες σκίζουν την πλευρά του υπόστεγου των αεροπλάνων από ψηλά. Είναι 4.30 π. μ. Τα καταφέραμε. Ογδόντα αιχμάλωτοι, ένα όπλο, μερικά πυρομαχικά.

Κάτω στο αεροδρόμιο του Μάλεμε

Τα μεταγωγικά με τα Junkers βυθίζονται χαμηλά και προσγειώνονται με το φορτίο τους. Υπάρχουν ακόμα δύο φορτηγά Bedford με σπασμένο άξονα που βρίσκονται στον αεροδιάδρομο. Έπρεπε να τα είχαμε μετακινήσει αλλά τώρα δεν υπάρχει καθόλου χρόνος. Εκρήγνυνται στον αέρα από τις χειροβομβίδες μας. Αμέσως το πρώτο Junkers κυλά στη μέση των σκορπισμένων συντριμμιών. Τώρα έρχονται όλα: οι ασύρματοι, τα πυρομαχικά, ένας σάκος με ψωμί Wittler από το Βερολίνο, πακέτα με επιδέσμους, κονιάμα χαρακωμάτων, λεμόνια, το καινούριο μας ταχείας βολής κανόνι από κράμα μαγγανίου, η πτυσσόμενη θήκη μεταφοράς του όπλου. Οι έλικες των Junkers δε σταματούν. Φυσάει λες κι ο θεός και ο στρατηγός ήθελε να μας δώσουν ιδιαίτερη ανάσα για την καυτή μάχη. Το Junkers σκαρφαλώνει. Το επόμενο κατεβαίνει. Το σώμα των ποδηλατιστών κατεβαίνει. Το τρίτο, το τέταρτο. Κάτω, πάνω, κάτω, πάνω.

«Υποδεκανέας, τι έγινε το τανκ;». Δε γνωρίζει. Ανακαλύψαμε ότι ένα βομβαρδιστικό αεροσκάφος το τακτοποίησε για λογαριασμό μας. Από τότε που ήρθαμε στην Ελλάδα τα βομβαρδιστικά μας έχουν καταλάβει μικρά αλλά αποδοτικά κανόνια και είναι τόσο χρήσιμα σ' εμάς σαν κι εμείς οι ίδιοι να είχαμε τα αντιαρματικά όπλα.

Προσγείωση, απογείωση, προσγείωση, απογείωση, προσγείωση και απογείωση ξανά και ξανά. Ο ήλιος είναι ήδη ψηλά και καίει. Τα αυτιά μου έχουν κουφαθεί από τη βοή των μηχανών. Έπειτα από την προσγείωση και απογείωση 60 μεταγωγικών, η προέλαση στη θάλασσα ξεκινά. Αλλά εμείς πρέπει να παραμείνουμε στο χωράφι. Προς το μεσημέρι υποτίθεται ότι θα μας έπαιρναν και θα μας πήγαιναν πάνω ξανά - στο Ηράκλειο. Αλλά δεν το λέω στους άντρες μου.

Κοιτάζουμε γύρω στην περιοχή. Καμένα Mausers, τμήματα σκηνής που ήταν μουσκεμένα με ασβέστη και τώρα σπάνε σα χαρτί, τουφέκια, θήκες με πυρομαχικά. Στη διαλυμένη καλύβα, ο υποδεκανέας έχει ανακαλύψει μια προμήθεια από παστό μοσχάρι. «Μπορούμε να πάρουμε πρωινό;», ρωτάει. «Έχετε άδεια», λέω. Φτιάχνουν μόνοι τους ένα φούρνο από μια δεξαμενή βενζίνης η οποία άντεξε την ανατίναξη των οδοφραγμάτων με φορτηγά και άρχισε φωτιά. Ο λοχίας τραυματίστηκε. Ο Υποσηναγός W. έχει χάσει δύο άντρες.

Εν τωμεταξύ κοιτάζω τους αιχμαλώτους. Είναι σχεδόν όλοι Νεοζηλανδοί. «Δεν είχαμε καμία ιδέα για τέτοιου είδους πόλεμο», λέει ένας τύπος, ψηλός σαν δέντρο. Πιάσαμε την πλειοψηφία με πουκάμισα και κοντά παντελόνια. Είχαν περισσότερο εκπλαγεί παρά ηττηθεί - τόσο γρήγορα έγινε το συμβάν. «Σας περιμέναμε από το Σάββατο», λέει ο ψηλός, «κι έτσι ήμασταν σε επιφυλακή για τρεις νύχτες και δεν κοιμηθήκαμε καθόλου. Σήμερα μας ξαφνιάσατε».

«Αγενές από τη μεριά μας», λέω και όλη η ομάδα γελάει.

Δίνω εντολή στους άντρες μου να μαζευτούν και να διπλώσουν τα αλεξιπτωτα κι έπειτα να μπουν στη σειρά σιωπηρά. Στις δέκα ακριβώς οι αιχμάλωτοι μεταφέρονται μακριά στο άδειο Junkers. Στις 11 π.μ. το τελευταίο Junkers, φέρνει νέες σφραγισμένες εντολές.

Τριγυρίζω λίγο στην εξοχή. Διαλυμένα τάγματα ανεβαίνουν στη φωλιά της δεξαμενής. Η μάχη από αέρος έχει προφανώς μεταφερθεί προς τη θάλασσα και στα δυτικά. Ο ήλιος καίει τις γυμνές πέτρες. Μια μεγάλη σαύρα με παράξενα χρώματα τραβάει κατά μήκος ανάμεσα στους λόφους. Τώρα βρισκόμαστε εδώ ανάμεσα στην Ευρώπη και στην Αφρική, και περιμένουμε.

Περιμένω τις μηχανές μας στις 11.30 π. μ. Αλλά εξελίσσεται με διαφορετικό τρόπο. Παραμένουμε ως το απόγευμα στο χωράφι. Το άλμα πάνω από το Ηράκλειο πρόκειται να ξεκινήσει το επόμενο πρωί. Άλλοι σχηματισμοί θα ξεκινήσουν από την ηπειρωτική περιοχή αλλά αρχίζουμε από εδώ. Είμαστε κουρασμένοι και η ένταση από τις τελευταίες νύχτες υποχωρεί. Βλέπουμε ένα εναέριο στρατό να ανεβαίνει σε ένα μεγάλο ύψος σαν ένα σμήνος από ακρίδες. Μετρώ τουλάχιστον 40 βομβαρδιστικά και τρεις φορές περισσότερα μεταγωγικά. Αλλά στρέφονται μακριά από μας προς τα νοτιοδυτικά. Είναι 6 μ. μ. και καταλαμβάνουν τη δεύτερη βάση. Εκεί προσγειώνονται. Πρέπει να έχουν κάνει 40 χιλιόμετρα κι ακόμα έχουν καταλάβει δύο - δεν ξέρω πώς αυτό ήταν δυνατόν. Ίσως ταξίδεψαν με εχθρικά άρματα μάχης. Θα ήθελα πάρα πολύ να τους συγχάρω, αλλά η χρήση του ασυρμάτου είναι ακόμα απαγορευμένη για μας.

Πώς καταλάβαμε το Ηράκλειο

Η ενασχόλησή μου με την κατάληψη του Ηρακλείου υποτίθεται ότι περιλαμβάνει δύο προσπολήσεις και μία αληθινή επίθεση. Μόνο αφότου οι καταβάσεις ανάμεσα στα προάστια και στο κέντρο της πόλης έχουν πλήξει αρκετές εχθρικές δυνάμεις θα λάβει χώρα η κατάβαση στη βάση του λιμανιού. Η κατάληψη των αλιευτικών σκαφών έχει διαταχθεί για τις ώρες μεταξύ 5 και 5.20 π. μ.. Είμαστε εξοπλισμένοι με ειδικά αλεξιπτώτα που έχουν το καινούριο πηδάλιο του αέρα με το οποίο μπορούμε να κατευθύνουμε και να καθυστερήσουμε την πτώση μας. Αφού είμαστε το πρώτο κύμα που συμμετείχε στην κατάληψη του Μάλεμα, καταχωρηθήκαμε ως εφεδρικά στρατεύματα για την κατάληψη στο Ηράκλειο και δεν μας χρησιμοποιήσαν μέχρι την τρίτη φάση. Ωστόσο έχουμε μεγάλη μαχητικότητα.

Στις 3 τα ξημερώματα ο επικεφαλής της ομάδας Junkers που έχει μείνει όλη τη διάρκεια της νύχτας στο χωράφι μας, με ξυπνά. Έχουμε παραλάβει μια ειδική μονάδα από τμηματικά αντιαεροπορικά όπλα από την ηπειρωτική περιοχή γιατί περιμέναμε νυχτερινές επιθέσεις από την Αίγυπτο, ή από ένα αεροπορικό μεταφορέα. Αλλά τίποτα δεν έχει γίνει. Η νύχτα μάς φαίνεται κρύα και τρέμουμε καθώς σηκωνόμαστε. Το πρωινό σερβίρεται, τόσο καλό όσο στα καλύτερα καταλύματα - μαρμελάδα, ημιάγριο μέλι, επίπεδα κέικ από σιτάρι. Μπορούσαμε να αντέξουμε χωρίς το ψωμί Wittle από το Βερολίνο, και τα βιταμινούχα χάπια ενέργειας. Το κρασί απαγορεύεται, τα τσιγάρα επιτρέπονται. Έχουμε μια γουλιά καφέ.

Οι άντρες είναι εξοπλισμένοι με γιλέκα κολύμβησης και ζώνες για αλεξιπτώτα που μπορούν να πετάξουν μακριά σε περίπτωση που πέσουν μέσα στο νερό, για να μη μπερδευτούν και πνιγούν από τα κορδόνια. Η πτήση που προσεγγίζει δε θα πάρει πάνω από 40 λεπτά. Το να κάνεις κύκλους στα 4000 μέτρα παίρνει πιο πολύ ώρα. Το ηθικό είναι διαφορετικό από την προηγούμενη μέρα. Όλοι γελούν. Δεν υπάρχει πια ένταση. Σε τελική ανάλυση, είμαστε σε γνωστή και κατεχόμενη περιοχή. «Η Κρήτη μας», είπε ο υποδεκανέας. Ήταν στ' αλήθεια πραγματικό γι' αυτόν γιατί αργότερα έπρεπε να τον θάψουμε στην Κρήτη. Ήθελα να αφήσω το λοχία πίσω εξαιτίας του πρησμένου του χεριού, αλλά με παρακάλεσε με τόση ειλικρίνεια που ενέδωσα. Στις 3.30 π. μ. πιέζω το χέρι του Υποσμηναγού W. με τον οποίο μέχρι τώρα έχω μοιραστεί όλα μου τα άλματα. Ανήκει στα σώματα για τα προάστια της πόλης, και η δική του επιχείρηση είναι πιο επικίνδυνη από τη δική μου.

Είναι 4.45 ξημερώματα όταν βλέπουμε το Ηράκλειο. Οι λευκές πέτρινες στέγες των σπιτιών εμφανίζονται σαν ένα δρεπάνι που αστράφτει. Η θάλασσα λαμπυρίζει μπλε. Το λιμάνι είναι γεμάτο με μικρά ιστιοφόρα και ψαρόβαρκες, πρωτόγονες όπως στη μινωική εποχή. Εκεί τρία μεγάλα βαπόρια βγάζουν καπνό, γεμμένα στο πλάι από τις βόμβες μας και καμένα και ο αέρας μεταφέρει τον καπνό σε μας σα μεγάλα νέφη ομίχλης. Έχω διαταγές αυτή τη στιγμή να δράσω σύμφωνα με τους δικούς μου υπολογισμούς κι έτσι αποφασίζω να αφήσω αυτά τα ναυάγια να χρησιμεύσουν ως τείχος προστασίας μας.

Θρυμματισμένες φιγούρες στο μόλο

«Πόρτα ανοιχτή».

Ξεκινάει. Το τίναγμα στα πόδια, το σκίσιμο στους ώμους και στα πόδια. Κατεβαίνουμε σχεδόν ταυτόχρονα. Τη στιγμή που πηγαίνουμε από

Γερμανικό μεταγωγικό πέφτει φλεγόμενο, μετά τα αντιαεροπορικά πυρά των Βρετανών, καθώς πετούσε πάνω από το Ηράκλειο.

(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

Η φωτογραφία αυτή είναι η συνέχεια της παραπάνω. Το γερμανικό μεταγωγικό έχει συντριβεί, προκαλώντας έκρηξη. Στον ορίζοντα αλεξιπτωτιστές συνεχίζουν να κάνουν πτώσεις στο Ηράκλειο

(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

την καμπίνα στο ύπαιθρο, το βουητό της μάχης από τον έξω κόσμο φτάνει προς τα εμάς. Το ουρλιαχτό από τα πολυβόλα - είμαστε εξοπλισμένοι με τα ταχύτερα, πιο καινούρια μοντέλα που δεν κάνουν πια rat-a-tat αλλά αντιθέτως σφυρίζουν άγρια και βραχνά. Ανάμεσα βρίσκεται η σκοτεινή δυνατή πτώση των χειροβομβίδων μας και ο ελαφρύτερος και καλύτερος κρότος από τις σφαίρες των τουφεκίων των αγγλικών στρατευμάτων. Η δυσάρεστη επίθεση των βομβαρδιστικών αεροπλάνων σταματά κατά τη διάρκεια της προσγείωσης μέχρι να γίνει σαφές πως θα διαιρεθεί το απόσπασμά μας. Τότε σε ένα δευτερόλεπτο που είχε διάρκεια βλέπω μπροστά μου το πανόραμα όπου πρέπει να μπούμε.

Στο άκρο του μόλου που προηγείται βρίσκεται ένα κανόνι, που αυτό-εξερράγη ή χτυπήθηκε από βόμβα. Το βαγόνι είναι διαλυμένο, τα πυρομαχικά είναι χωρισμένα στα δυο, θρυμματισμένες φιγούρες βρίσκονται εκεί κοντά. Πολύ πιο μακριά πάντως, σε ένα κομμάτι του μόλου, ένα πολυβόλο ακόμα πυροβολεί από ένα μιναρέ του οποίου το κορυφαίο άκρο εκτείνεται ως τον ουρανό σαν ένα δάχτυλο που προσεύχεται. Οδηγούμε, πέφτοντας μέσα στον αέρα προς τη γέφυρα ενός εγκαταλειμμένου πλοίου. Προσγειωνόμαστε εκεί. Τώρα τα πληρώματα των αεροπλάνων από πάνω ρίχνουν τα κιβώτια των πυρομαχικών μας μετά από εμάς. Δε φτάνουν όλα σε εμάς. Δυο πέφτουν πάνω σε μια άδεια ψαρόβαρκα. Ένα άλλο κιβώτιο με σφαίρες ενός βαρύ πολυβόλου σκάει στο μόλο δίπλα στο κατεστραμμένο κανόνι, και μόνο το τελευταίο φτάνει στα χέρια μας. Αν ακινητοποιήσουμε τον εχθρό στον επόμενο μόλο μπροστά, σχεδόν θα κερδίσουμε.

Ο υποδεκανέας πηδά μέσα στο νερό με τους δύο άντρες και κολυμπάει προς το μόλο υπό την προστασία του βαποριού. Τον βλέπω να κολυμπάει με μια λαστιχένια τσάντα με χειροβομβίδες στην πλάτη του. Ο λοχίας έχει πηδήσει έξω μετά τις βάρκες. Έχει μια σχεδόν εντελώς ασφαλή διαδρομή να ταξιδέψει αν το όπλο στο μιναρέ δεν τον εντοπίσει. Εγώ ο ίδιος σέρνομαι μέσα στο βαπόρι. Μυρίζει καμένο κρέας, ξύλο και λάδι. Διαλυμένες κονσέρβες φαγητού και αχνιστό συμπυκνωμένο γάλα τρέχει κάτω στα σκαλοπάτια. Ένα τραπέζι με ένα πράσινο τραπεζομάντιλο. Πολυτελείς φωτογραφίες και ένα σκορπισμένο μπουκέτο πάνω στο τραπέζι. Ίσως να ήταν η καμπίνα του καπετάνιου. Βάζω ένα πολυβόλο μέσα από το φινιστρίνι

Οι Βρετανοί ξαφνικά ξυπνούν

Τώρα παρατηρώ τον υποδεκανέα στο νερό από αριστερά. Κολυμπάει προς την άκρη του μόλου και οι άντρες του μαζεύονται. Γλιστρούν σα φίδια ανάμεσα στο νερό και την πέτρα και κρύβονται πίσω από ένα χαλασμένο όπλο. Τότε αρχίζει η συναυλία. Τα εχθρικά στρατεύματα ξαφνικά ξυπνούν. Δεχόμαστε πυρά από σπίτια και μαγαζιά. Ο υποδεκανέας ρίχνει φωτοβολίδες για να δείξει στους πιλότους τη θέση μας. Άσπρες μπάλες πετούν πάνω από τις βάρκες μπροστά από την καμπίνα μου. Ένα σφύριγμα από πάνω απαντά καθώς τα βομβαρδιστικά κάνουν απότομες βουτιές. Δε μου άρεσε ποτέ να ακούω αυτό το σφύριγμα, ακόμα κι αν προερχόταν από τους δικούς μας αεροπόρους. Ρίχνονται κάτω χαμηλά, πυροβολώντας με τα διπλά τους κανόνια. Ο μιναρές σιγεί, το πολυβόλο στη μέση του μόλου δεν απαντά πια.

Με κάθε επιθετική βουτιά ο υποδεκανέας και ένας λοχίας και η ομάδα του με βάρκες προχωρούν άλλα δυο μέτρα πιο κοντά στο μέρος της προσγείωσης. Είναι κοντά μεσημέρι και στέκομαι στην άκρη του λιμανιού.

Κατά τα μεσάνυχτα το σώμα περιπολίας του Υποσμηναγού W. μάς πλησιάζει από την άλλη μεριά την πόλη. Έδωσαν σκληρές μάχες και είχαν επίσης απώλειες. Τα γωνιακά σπίτια ήταν ακόμα κατειλημμένα από τον εχθρό και έτσι οι άντρες του Υποσμηναγού W. δεν μπορούσαν να μας πλησιάσουν από τους δρόμους. Λένε ότι ήρθαν μέσα από τους τοίχους των σπιτιών ή διασχίζοντας ταράτσες. Χρειάζεται δυο μέρες για να πάρουμε όλη της πόλη. Χάνουμε τον υποδεκανέα μας - που έπεσε με μια σφαίρα στο κεφάλι. Την τρίτη μέρα ξεκουραζόμαστε.

Λίγο έξω από το Ηράκλειο, Γερμανοί στρατιώτες προφανώς κάνουν ανίχνευση της περιοχής. Ο στρατιώτης δεξιά μεταφέρει στην πλάτη του κιβώτιο με βλήματα των 81 mm

(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

Ο γερμανικός στρατός στους έρημους δρόμους της πόλης του Ηρακλείου. Η καταστροφή είναι εμφανής. Στ' αριστερά, οι δύο πολίτες που μεταφέρουν πράγματα είναι προφανώς αιχμάλωτοι κάτοικοι

(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

Το διάγγελμα του πρωθυπουργού Εμμ. Τσουδερού και του βασιλέα Γεωργίου Β΄ προς τους Έλληνες, από τα Λευκά Όρη, ενώ εξελισσόταν η Μάχη της Κρήτης

«Η αποφασιστικότητα και αυτοθυσία, του λαού της Μεγαλονήσου επισύρει τον γενικόν θαυμασμόν»

Τις ημέρες που εξελισσόταν η Μάχη, με τις ρίψεις των αλεξιπτωτιστών από τον ουρανό της Κρήτης, στο νησί βρισκόταν η ελληνική κυβέρνηση, με επικεφαλής τον Ρεθυμνιώτη πρωθυπουργό Εμμανουήλ Τσουδερό καθώς και ο μονάρχης της Ελλάδας Γεώργιος Β΄. Είχαν προλάβει να φύγουν από την Αθήνα στις 23 Απριλίου, όταν την ελληνική πρωτεύουσα καταλάμβαναν τα γερμανικά στρατεύματα. Κατέφυγαν στην περιοχή των Λευκών Ορέων και πριν διαφύγουν από το νησί για τη Μέση Ανατολή απηύθυναν στους Έλληνες διάγγελμα καλώντας τους να έχουν πίστη στην τελική νίκη. Καλούσαν τους Έλληνες να αντισταθούν στη γερμανική κατοχή. Το κείμενο είχε απευθυνθεί στο έθνος την Παρασκευή 23 Μαΐου από τα Λευκά Όρη. Είχε δημοσιευτεί μόνο στον ελληνικό τύπο του εξωτερικού, καθώς ο εσωτερικός ελεγχόταν από τις αρχές κατοχής.

Στο κείμενο, εκτός από τις παραινέσεις για τον αγώνα των Ελλήνων, γίνεται αναφορά στον ηρωικό αγώνα των Κρητών και των συμμάχων, αλλά και στην καταδίωξη πρωθυπουργού και μονάρχη από τους Γερμανούς. Παρά το γεγονός ότι πρόκειται για κοινό διάγγελμα πρωθυπουργού και βασιλέα, σε μερικά σημεία ο Γεώργιος απευθύνεται προσωπικά στους Έλληνες. Όπως σ' αυτό που αφορά στην αντίσταση των Κρητών. «Είμαι υπερήφανος», αναφέρεται «δια τον Ελληνικόν Λαόν και ιδιαιτέρως της Μεγαλονήσου του οποίου αι πατροπαράδοτοι αρεταί του πατριωτισμού, της γενναιότητας και της εθνικής αξιοπρεπείας, ευρήκαν και πάλιν την δύσκολον ευκαιρίαν να εκδηλωθούν με τόσην αποφασιστικότητα και αυτοθυσίαν, η οποία επισύρει τον γενικόν θαυμασμόν».

Από τον ελληνικό «Ταχυδρόμο» της Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου αναδημοσιεύουμε το δραματικό διάγγελμα Τσουδερού και Γεωργίου.

«Καθ' ον χρόνον είμεθα ακόμη απησχολημένοι εν Κρήτη με την αναδιοργάνωσιν όλων των επί του ελευθέρου Ελληνικού εδάφους διαθέσιμων εθνικών δυνάμεων, προς τον σκοπόν να καταστήσωμεν αυτάς ικανάς να αγωνισθώσι παρά το πλευρόν των γενναίων Βρεττανών συμμάχων μας, ο εχθρός ήρχισεν επιχειρήσεις εις ευρείαν κλίμακα κατά της Νήσου.

Μετά έντονον εξ αέρος δράσιν διαρκέσασαν πολλάς ημέρας, η μάχη δια την Κρήτην εισήλθεν εις κρίσιμον φάσιν, όταν την πρωίαν της Τρίτης 20ης Μαΐου ο εχθρός εξαπέλυσεν απόβασιν εξ αέρος.

Ένας εκ των κυρίων αντικειμενικών σκοπών των γερμανικών δυνάμεων των αλεξιπτωτιστών, υπήρξεν η περιοχή εις την οποίαν ευρίσκετο η κατοικία Μου και η κατοικία του Προέδρου της Κυβερνήσεως. Πράγματι δε, η πρώτη ομάς των αλεξιπτωτιστών προσγειώθη εις απόστασιν ολίγων μέτρων από της οικίας Μου, αμέσως δε ήρχισε η μάχη μεταξύ των αλεξιπτωτιστών και των συμμαχικών δυνάμεων της περιοχής ταύτης. Επειδή η κυρία δύναμις του εχθρού Μας εχώριζε από των στρατευμάτων Μας, ήτο επιτακτική ανάγκη να αποχωρήσωμεν, δια να ματαιώσωμεν τα εναντίον Ημών εχθρικά σχέδια.

Από την Παναγιά και βραδύτερον από το Θέρισσον, όπου εσταθμεύσαμεν, δια να παρακολουθήσωμεν την πορείαν της μάχης απεδείχθη, ότι ήτο αδύνατον να επικοινωνήσωμεν ούτε με τα υπόλοιπα μέλη της Κυβερνήσεως, ούτε με το συμμαχικόν Στρατηγείον. Μεταγενεστέρως εξηκριβώσαμε ότι αι στρατιωτικά και πολιτικά αρχάι επιχείρησαν να επικοινωνήσουν με Ημάς άνευ επιτυχίας. Κατά συνέπειαν συνεχίσαμεν την πορείαν Μας προς ορεινότερα διαμερίσματα. Κατόπιν προσεκτικής ερεύνης μετά των υπευθύνων Ημών συμβούλων, της δημιουργηθείσης

Το διάγγελμα πρωθυπουργού και βασιλιά από τα Λευκά Όρη, όπως δημοσιεύτηκε στον «Ταχυδρόμο» της Αιγύπτου

καταστάσεως, επείσθημεν ότι η εξακολούθησις της παραμονής Μας εν Κρήτη καθίστατο εμπόδιον εις την διεύθυνσιν των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Δια τούτο απεφασίσαμεν μετά βαθυτάτης λύπης να απομακρυνθώμεν από την ηρωικήν νήσον όπου τα συμμαχικά στρατεύματα μαζί με όλους τους Κρήτας, αδιακρίτως φύλου και ηλικίας, εξηκολούθουν να αγωνίζωνται με αξιοθαύμαστον θάρρος προς υπεράσπισιν της τιμής και της ελευθερίας των κατά των ανεπιτυχών προσβολών του εχθρού ο οποίος χρησιμοποιεί με την γνωστήν του αγριότητα παν μηχανικόν μέσον που έχει εις την διάθεσίν του. Απομακρυνόμεθα προσωρινώς της νήσου δια να μεταβώμεν επί Βρεττανικού εδάφους, όπου έχομεν προσκληθή. Αυτή είναι η μόνη οδός η οποία θα καταστήσει εις Ημάς δυνατόν να εκπληρώσωμεν τα καθήκοντα, τα οποία Μας επιβάλλουν τα εθνικά συμφέροντα. Η πρόθεσις Ημών είναι να αφιερώσωμεν και εκεί ολόκληρον την δραστηριότητά μας εις την υπηρεσίαν της αγαπητής μας Πατρίδος, την οποίαν υπεράσπισαν τα τέκνα αυτής από των αλβανικών και βουλγαρικών συνόρων μέχρι της Κρήτης, μετά παραδειγματικής ανδρείας κατά της απειλής της υποδουλώσεως. Είμεθα πεπεισμένοι ότι τα συμφέροντα ολοκλήρου του Ελληνικού Έθνους επιβάλλουν όπως η νόμιμος Ημών Κυβέρνησις εξακολουθήσει λειτουργούσα εν στενοτάτη συνεργασία μετά της Κυβερνήσεως της Α. Βρεττανικής Μεγαλειότητος και να συμμερισθή μετά του γενναίου Βρεττανικού λαού και τους κινδύνους τους οποίους υφίσταται μετά τόσης ευψυχίας και τας προσπάθειας τας οποίας καταβάλλει, με την βοήθειαν του μεγάλου Αμερικανικού λαού,

προς θρίαμβον της ιδέας της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας.

Είμαι υπερήφανος δια τον Ελληνικόν Λαόν και ιδιαιτέρως της Μεγαλονήσου του οποίου αι πατροπαράδοτοι αρεταί του πατριωτισμού, της γενναιότητος και της εθνικής αξιοπρεπείας, ευρήκαν και πάλιν την δύσκολον ευκαιρίαν να εκδηλωθούν με τόσην αποφασιστικότητα και αυτοθυσίαν, η οποία επισύρει τον γενικόν θαυμασμόν.

Είμαι ευγνώμων προς πάντας τους εις την ελευθέραν Ελλάδα συγκεντρωθέντας αξιωματικούς και στρατιώτας όλων των εις την διάθεσίν Μου εθνικών δυνάμεων, διότι κατά την κρίσιμον αυτήν στιγμήν, μαζί με τους θρυλικούς κατοίκους της νήσου, συνησπίσθησαν περίξ της Εθνικής Σημαίας, δια να Με συντρέξουν ομοφώνως εις την οργάνωσιν των μέσων του υπερτάτου αγώνος, δια την υπεράσπισιν της Πατρίδος και δια την τελικήν Νίκην. Η Κρήτη κατέστη εκ νέου το σύμβολον της ψυχικής και ηθικής ενότητος ολοκλήρου του Ελληνισμού, δια την απελευθέρωσιν των αδελφών μας και δια την διατήρησιν της Εθνικής τιμής.

Απευθυνόμενος προς πάντας τους ακραίους τούτους υπερασπιστάς της Πατρίδος, συνιστώ αγάπην και αλληλεγγύην, η οποία θα συντελέση εις την διατήρησιν της Εθνικής ενότητος, η οποία μαζί με την αυτοθυσίαν και την ανδρείαν είναι απαραίτητος δια την επιτυχίαν του μεγάλου αυτού αγώνος.

Έχετε πίστιν εις την τελικήν Νίκην, η οποία είναι ιδική μας. Η τιμή, η οποία σας περιμένει είναι μεγάλη, διότι σεις είσθε η τελευταία αλλά ένδοξος και με την βοήθειαν του Θεού, ανίκητος έπαλις του Ελληνισμού. Το Έθνος έχει προς σας εστραμμένα τα βλέμματα με εμπιστοσύνην και θαυμασμόν.

Λευκά Όρη Κρήτης
23 Μαΐου 1941
Ε.Ι. Τσουδερός
Γεώργιος Β΄ »

Η πλατεία Ελευθερίου Βενιζέλου, τα Λιοντάρια, κατεστραμμένη από τους βομβαρδισμούς των Γερμανών. Είναι η 29η Μαΐου 1941, ημέρα οριστικής κατάληψης της πόλης του Ηρακλείου κι όλης της Κρήτης από τα χιτλερικά στρατεύματα. Πρόκειται για αδημοσίευτη φωτογραφία, ιστορικό ντοκουμέντο, την οποία τράβηξε ο Βρετανός στρατιώτης της R.A.F., Eric Banfield, λίγες ώρες πριν αναχωρήσει με τις συμμαχικές δυνάμεις για τη Μέση Ανατολή.

Η εικόνα έχει ένα πολύ δυνατό «λόγο», για αυτό που έχει ήδη συντελεστεί, αλλά... Το εντυπωσιακό όμως είναι ότι ακόμα και το βενετσιάνικο μνημείο της Κρήνης Μο... μεγάλες ζημιές, εκτός από τα Λιοντάρια... γεγονός να αποτελούσε το συμβολισμό...

», μεταφέρει μια απέραντη βουβή θλί-
 -λά και γι αυτό που έρχεται...

η και οι γερμανικές βόμβες σεβάστηκαν
 οροζίνι. Όλα τα γύρω κτίρια υπέστησαν
 α, το σύμβολο της πόλης. Ίσως αυτό το
 ό, ότι οι ναζί κατέκτησαν το νησί, αλλά

όχι την ψυχή του Κρητικού...

Το σπάνιο αυτό ντοκουμέντο, που βλέπει σήμερα το φως της δημοσιότητας, ανήκει στο αρχείο της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης Ηρακλείου. Το παρέδωσε πριν μερικά χρόνια ο Βρετανός Colin Nash στον κ. Στέφανο Γρατσέα, του τμήματος των αρχείων, ο οποίος με τη σειρά του μας το παραχώρησε προκειμένου να κάνουμε χρήση του στο πλαίσιο του αφιερώματος.

Οι πρώτες ώρες της επίθεσης των Γερμανών

Η πρώτη
σύλληψη
Αυστραλών
στρατιωτών
στο Μάλεμε

(Φωτογραφία
γερμανικού
στρατού)

Γερμανός αλεξιπτωτιστής τραυματισμένος
στο έδαφος, από την πτώση του
(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

Ομάδα από τους πρώτους αλεξιπτωτιστές
κατασκηνώνει σε λιόφυτο έξω από το Μάλεμε,
σχεδιάζοντας την επίθεση
(Φωτογραφία γερμανικού στρατού)

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1881
ΙΔΡΥΤΗΣ Η Α. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΒΟΥΤΣΙΑΣ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

ΤΡΙΤΗ
27 ΜΑΪΟΥ 1941
Νέο Σέλιον, Αρ. 4, 510, - Α. 134,
Κάππος καί Αίλιος, 100 Σπυριδίου

Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 16, ΤΙΜΗ ΜΥΛΟΥ ΔΡΑΧΜΑΣ 2
Τηλ: Αρκαδίου 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196

ΘΑ ΤΟ ΚΑΤΑΛΑΒΟΥΝ

Οι άσπυροί στρατοί μας... Η μάχη της Κρήτης... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Ο ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΡΟΧΩΡΕΙ ΑΠΟ ΔΥΣΜΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Αεροπορικοί δυνάμεις του άξονος και οι Ιταλικόν ναυτικόν εξέδιωξαν κατ' ούσίαν τόν άγγλικόν στόλον

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΙΟΥ

Η σημασία της μάχης της νησιού... Η άσπυροί στρατοί μας... Η μάχη της Κρήτης... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΑΝΤΙ ΝΑ ΠΡΥΤΑΝΕΥΣΗ ΤΟ ΑΙΣΩΝΗΜΑ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Αναφέρει ότι τούτοις άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ

ΡΩΜΗ 26 (Α. Π.) - Το υπουργικόν Στέκιον... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΑ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ 26 (Α. Π.) - Το υπουργικόν Στέκιον... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΦΙΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΕΚΑΘΕΣΤΙΣ

Αναμένεται τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΕΥΘΙΩΝΟΙ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

Βελτιώνει άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Η ΠΡΟΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Επιμένει τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΜΙΑ ΤΥΧΗ ΕΡΓΑΤΙΑΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΥΠΗΘΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Επιμένει τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ»

Επιμένει τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Η «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ

ΔΙ ΠΡΩΤΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

του είς Πελοπόννησον άπεσταλμένου μας

Η ΚΟΡΙΝΘΟΣ ΣΑΝΑΒΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΡΥΘΜΟ ΤΗΣ

ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΚΟΡΙΝΘΟΣ, 26 Μαΐου. Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΕΥΤΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΟΥ ΜΑΣ & ΠΟΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Ο Κ. Γ. Γκοτζαμάνης

ύπουργός τών Οικονομικών

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ

Προεδρεύει τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΤΟ 22^Ο ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

ΠΩΣ ΕΖΗΣ

ό άπεσταλμένος μας

ΤΗΝ ΣΥΝΤΡΙΒΗΝ ΤΗΣ ΠΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑΣ

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

Η Μάχη της Κρήτης μέσω από τον ελεγχόμενο κατοχικό τύπο

Η ΚΟΡΙΝΘΟΣ ΣΑΝΑΒΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΡΥΘΜΟ ΤΗΣ ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΑΛΕΞ. ΠΑΡΑΣΙΩΝ

ΚΑΖΑΝΟΒΑΣ

16ον
Τού άσπυροί στρατοί... Η σημασία της μάχης της νησιού...

«Πολεμικός Τύπος»

ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΜΕΙΩΣΙΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΙΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΕΤΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ Η ΜΕΤΑΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΠΟΙΩΝ

Ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων, κ. Κωνσταντίνος Σαββίδης, ανακοίνωσε ότι η μελέτη για την κατασκευή του νέου κτιρίου της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης.

ΠΩΣ ΡΥΘΜΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΥΜΠΟΥΣΙΑΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΕΤΩΝ

Το Διευθυντήριο της Παιδείας, με απόφαση της 27ης Μαΐου 2011, ρυθμίζει τα ζητήματα των φοιτητών των Συμπυτυσίων Ακαδημαϊκών Ετών. Η απόφαση αυτή αφορά την κατανομή των θέσεων των φοιτητών των Συμπυτυσίων Ακαδημαϊκών Ετών. Η απόφαση αυτή αφορά την κατανομή των θέσεων των φοιτητών των Συμπυτυσίων Ακαδημαϊκών Ετών.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ανακοίνωση της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων. Η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων ανακοινώνει ότι η μελέτη για την κατασκευή του νέου κτιρίου της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης.

ΤΑ ΟΡΘΑΜΑΤΑ

Ορθοματά της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων. Η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων ανακοινώνει ότι η μελέτη για την κατασκευή του νέου κτιρίου της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης.

ΑΙ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ

Αι τιμή των κρεάτων της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων. Η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων ανακοινώνει ότι η μελέτη για την κατασκευή του νέου κτιρίου της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης.

ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ

Αι διανομή πατάτων της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων. Η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων ανακοινώνει ότι η μελέτη για την κατασκευή του νέου κτιρίου της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης.

ΑΡΓΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΔΟΣΧΗ

Αργοποιοί προδοσχη της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων. Η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων ανακοινώνει ότι η μελέτη για την κατασκευή του νέου κτιρίου της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης.

ΤΟ ΑΜΟΤΑΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣ

Το αμοτάτο στρατηγικόν εμβολιασ της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων. Η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μνημείων ανακοινώνει ότι η μελέτη για την κατασκευή του νέου κτιρίου της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Μνημείων θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού. Η μελέτη αυτή θα γίνει με τη μορφή διαγωνισμού και η κατασκευή με τη μορφή σύμβασης.

Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ Θ' ΑΠΟΤΕΛΕΣΗ ΑΝΕΠΑΝΟΡΘΩΤΟΝ ΠΛΗΓΜΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ ΣΧΕΔΟΝ ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΚΑΚΟΙ ΟΙΩΝΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΒΑΣΙΝ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΕΝΑ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ Κ. ΚΡΑΥΤΑ

Ενα άρθρον του Κ. Κραυτά. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΤΟ «ΧΟΥΝΤ» ΕΒΥΘΙΣΘΗ ΕΝΤΟΣ 5 ΛΕΠΤΩΝ ΟΔΥΝΗΡΑ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ Η ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΚΑΤΑΒΥΘΙΣΕΩΣ ΤΟΥ

Το «χουντ» εβυθίσθη εντός 5 λεπτών. Οδυνηρά καταστροφή δια την Αγγλίαν η εντύπωσις εκ της καταβυθίσεως του. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΜΑΓΙΣΤΕΜΑ ΤΟΥ Κ. ΠΡΟΫΠΟΥΡΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΡΗΤΑΣ

Μαγιστέμα του Κ. Προϋπουργού προς τους Κρήτας. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΔΥΟΙΣ

Οι έμποροι της δυοίς. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΑΙ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ

Αι τιμή των κρεάτων. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ

Αι διανομή πατάτων. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΑΡΓΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΔΟΣΧΗ

Αργοποιοί προδοσχη. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΤΟ ΑΜΟΤΑΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣ

Το αμοτάτο στρατηγικόν εμβολιασ. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΙ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΤΑΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ

Εξαιρετικαί επιτυχιαί των Γερμανικών και των Ιταλικών δυνάμεων εις την Μεσογειών. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΤΑ ΧΘΕΣΙΝΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ

Τα χθεςινα ανακοινωθέντα. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΤΟ ΙΤΑΛΙΚΟΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Το Ιταλικόν ανακοινωθέν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ Η ΤΟΞΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Αποκαθίσταται η τοξις εις του Πουργειον Παιδείας. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

Μια Γερμανισμός Γερμανική εισφορά. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΑΙ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ

Αι τιμή των κρεάτων. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ

Αι διανομή πατάτων. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

ΑΡΓΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΔΟΣΧΗ

Αργοποιοί προδοσχη. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

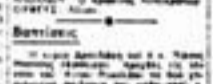
ΤΟ ΑΜΟΤΑΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣ

Το αμοτάτο στρατηγικόν εμβολιασ. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν. Η καταλήψις της Κρήτης από τους Γερμανούς θα αποτελέσει ανεπανόρθωτον πλῆγμα δια την Αγγλίαν.

Η Μάχη της Κρήτης μέσσω από τον ελεγχόμενο κατοχικό τύπο

Αυτό μου φαίνεται αόρατο.

ΣΙΝΕΑΚ
ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΑΔΕΙΠΤΟΤΙΣΤΑΙ
 Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΑΛΑΜΟΥ
 ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΑΛΑΜΟΥ
 ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΑΛΑΜΟΥ
 ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΑΛΑΜΟΥ
 ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΑΛΑΜΟΥ

ΑΡΓΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΔΟΣΧΗ
 ΑΡΓΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΔΟΣΧΗ
 ΑΡΓΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΔΟΣΧΗ
 ΑΡΓΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΔΟΣΧΗ
 ΑΡΓΟΠΟΙΟΙ ΠΡΟΔΟΣΧΗ

ΤΟ ΑΜΟΤΑΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣ
 ΤΟ ΑΜΟΤΑΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣ
 ΤΟ ΑΜΟΤΑΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣ
 ΤΟ ΑΜΟΤΑΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣ
 ΤΟ ΑΜΟΤΑΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣ

ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ
 ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ
 ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ
 ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ
 ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ

ΑΙ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ
 ΑΙ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ
 ΑΙ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ
 ΑΙ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ
 ΑΙ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ

ΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ
 ΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ
 ΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ
 ΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ
 ΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ Η ΤΟΞΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
 ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ Η ΤΟΞΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
 ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ Η ΤΟΞΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
 ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ Η ΤΟΞΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
 ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ Η ΤΟΞΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ
 ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ
 ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ
 ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ
 ΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΤΑΤΩΝ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

ΣΥΝΑΡΧΑΙ	ΠΕΜΠΤΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ	29
ΣΥΝΑΡΧΑΙ	ΜΑΪΟΥ 1941
ΣΥΝΑΡΧΑΙ	
ΣΥΝΑΡΧΑΙ	

ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ Ε' - ΑΡΙΘ. 6781 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΡΙΩΝΗΣ ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΡΘΟΣ ΕΣΩΤΕΡΩΝ ΑΔ ΑΡΙΘ. 5 ΤΟ ΒΗΜΑΝ ΑΡ. 2 Τηλ. 36.221-36.222

ΠΡΟ ΑΝΗΚΟΥΣΤΩΝ ΜΕΘΩΔΩΝ

Εάν ένα κράτος ή κράτη, προτιμούν μεθόδους αθέμιτες, προτιμούν μεθόδους άδικοι, προτιμούν μεθόδους άνομιμες, προτιμούν μεθόδους άνομιμες, προτιμούν μεθόδους άνομιμες, προτιμούν μεθόδους άνομιμες...

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΑΝΔΡΕΪΤΑ
Η ανδρεία ή ανδρεία, η ανδρεία ή ανδρεία, η ανδρεία ή ανδρεία, η ανδρεία ή ανδρεία, η ανδρεία ή ανδρεία...

ΕΥΣΦΟΡΑ ΗΜΩΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΚΑΡΔΙΕΣ...

Η καρδιά των γυναικών, η καρδιά των γυναικών, η καρδιά των γυναικών, η καρδιά των γυναικών, η καρδιά των γυναικών...

Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ Η ΜΕΡΙΣ ΑΡΤΟΥ, ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΡΕΑΤΟΣ, ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΘΕΣΙΝΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Η ΜΕΡΙΣ ΤΟΥ ΑΡΤΟΥ
Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΤΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΪΑΣ - Η ΕΠΑΛΛΗΛΨΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΘΕΝΤΑΣ Ή ΑΠΟΔΡΑΣΑΝΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να καταργήσει την Οργάνωση της Νεολαίας...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

ΔΙΣΧΟΣ!

Το Διότις είναι η βασική αρχή, η βασική αρχή, η βασική αρχή, η βασική αρχή, η βασική αρχή...

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση...

Η ΑΓΓΛΙΑ ΑΓΝΟΕΙ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΑΙ ΚΑΤΑΓΕΛΛΟΜΕΝΑΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

Η Αγγλία αγνοεί το διεθνές δικαίωμα, η Αγγλία αγνοεί το διεθνές δικαίωμα, η Αγγλία αγνοεί το διεθνές δικαίωμα...

ΣΑΝ ΣΟΦΙΣΜΟ ΜΕΤΕΩΡΟ

ΤΟ ΦΛΟΓΕΡΟ ΑΗΘΟΝΙ

Το Φλόγερο Αηθόνι, το Φλόγερο Αηθόνι, το Φλόγερο Αηθόνι, το Φλόγερο Αηθόνι, το Φλόγερο Αηθόνι...

ΦΤΩΧΟΙ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΟΙ

Οι φτωχοί και οι πλούσιοι, οι φτωχοί και οι πλούσιοι, οι φτωχοί και οι πλούσιοι, οι φτωχοί και οι πλούσιοι...

Η Μάχη της Κρήτης μέσσω από τον ελεγχόμενο κατοχικό τύπο

Η Μάχη της Κρήτης μέσω από τον ελεγχόμενο κατοχικό τύπο

ΤΟ ΗΡΩΙΚΟΝ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ «ΒΙΣΜΑΡΚ» ΑΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΤΗΣ ΝΑΥΜΑΧΙΑΣ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Το ηρωικόν τέλος του «Βισμαρκ»...

ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΜΗΝ ΕΝΕ ΜΕΣΟΓΕΙΟΝ

ΡΩΜΗ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Το ηρωικόν τέλος του «Βισμαρκ»...

ΤΑ ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΘΥΕΝΤΑΣ ΕΘΕΛΟΥΣ

Αθήνη 28 Μαΐου 1941

ΟΙ ΚΑΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΕΙΟΝ

Αθήνη 28 Μαΐου 1941

«ΛΥΡΙΚΟΝ»

Αθήνη 28 Μαΐου 1941

«Η ΖΩΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ»

Αθήνη 28 Μαΐου 1941

ΡΕΞ ΠΑΝΘΕΟΝ

Αθήνη 28 Μαΐου 1941

ΑΙΤΥ

Αθήνη 28 Μαΐου 1941

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ» ΠΕΜΠΤΗ, 28 Μαΐου 1941 ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ ΕΘΡΑΥΣΑΝ ΤΗΝ ΠΕΙΣΜΟΝΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΝ ΚΑΙ ΑΠΘΗΣΑΝΤΑ ΤΟΝ ΕΧΘΡΟΝ ΕΚΥΡΕΥΣΑΝ ΧΘΕΣ ΤΑ ΧΑΝΙΑ ΑΙ ΤΕΡΑΣΤΙΑΙ ΑΓΓΛΙΚΑΙ ΑΠΟΛΕΙΑΙ ΚΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΑΝ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Τα Γερμανικά στρατεύματα...

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Τα Γερμανικά στρατεύματα...

Ο ΠΡΟΧΘΕΣΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ κ. ΡΟΥΣΒΕΛΤ ΠΩΣ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΚΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥΣ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Ο πρόεδρος των Η.Ε.Α. Ρούσβελτ...

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Ο πρόεδρος των Η.Ε.Α. Ρούσβελτ...

ΓΕΡΜΑΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ ΕΣΗΜΕΙΩΣΑΝ ΝΙΚΑΣ ΕΙΣ ΣΟΛΟΥΜ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Τα Γερμανο-Ιταλικά στρατεύματα...

ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ ΑΝΑΡΧΙΣΘΕΝ

ΡΩΜΗ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Το ηρωικόν τέλος του «Βισμαρκ»...

ΠΩΣ ΚΡΙΝΕΤΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΝ ΚΑΙ ΙΑΠΩΝΙΑΝ

ΡΩΜΗ 28 Μαΐου 1941 (ΑΒ Πα.) — Ο πρόεδρος των Η.Ε.Α. Ρούσβελτ...

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΕΝ ΜΕΣ ΤΟΥΧΩΝ ΑΟΥΤΡΑ ΚΑΤΩΦΑ «ΛΥΡΙΚΟΝ» «Η ΖΩΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ» ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΩΔΙΚΟΜΕΙΟΝ «ΣΑΒΑΤΟΡΙΟΝ» ΡΕΞ ΠΑΝΘΕΟΝ ΑΙΤΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΘΕΑΜΑΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΕΠΙΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙΤΑΙ & ΑΠΥΡΡΟΥΤΑΙ ΚΗΔΕΙΑΙ ΚΑΡΤΟΦΥΜΗΚΑΝΙΑ ΑΙΟΥΔΑ Ε. Α. Ε. ΑΝΕΡΜΟΙ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΥΜΝΑΣΤΩΝ «Ο ΤΙΤΑΝ» ΚΑΡΤΟΦΥΜΗΚΑΝΙΑ ΑΙΟΥΔΑ Ε. Α. Ε. ΕΒΑΛΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΝ ΠΥΧΩ ΣΧΟΛΗ Α.Β.Σ. ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ ΗΛΙΑ Γ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΓΕΝΘΗ ΑΝΤΙΚΑΛΙΑΝ Κ. ΝΕΤΑ ΑΝΕΡΜΟΙ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΥΜΝΑΣΤΩΝ «Ο ΤΙΤΑΝ» ΚΑΡΤΟΦΥΜΗΚΑΝΙΑ ΑΙΟΥΔΑ Ε. Α. Ε. ΕΒΑΛΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΝ ΠΥΧΩ ΚΑΙΤΑΙ & ΑΠΥΡΡΟΥΤΑΙ ΚΗΔΕΙΑΙ ΚΑΡΤΟΦΥΜΗΚΑΝΙΑ ΑΙΟΥΔΑ Ε. Α. Ε. ΕΒΑΛΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΝ ΠΥΧΩ ΚΑΡΤΟΦΥΜΗΚΑΝΙΑ ΑΙΟΥΔΑ Ε. Α. Ε. ΕΒΑΛΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΝ ΠΥΧΩ

ΝΕΩΤΕΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Η ΑΠΟΔΕΣΜΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΣΙΤΗΡΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΤΤΙΚΟΒΟΙΩΤΙΑΣ

ΑΝΩ ΤΩΝ 5 ΕΚ. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΠΛΟΥΣΙΑ ΕΦΕΤΕΙΝΗ ΕΣΟΔΕΙΑ

ΠΡΟΣΦΩΡΙΝΗ Η ΟΥΣΤΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΑΡΤΟΥ

Η Γερμανία είναι η πρώτη εξαγωγική χώρα στον κόσμο. Αλλά και η δεύτερη σε όλη την Ευρώπη. Η εξαγωγή της σιτικής είναι η βασική αιτία της πλούσιας εφετεινής εσοδείας της χώρας. Η εσοδεία της σιτικής είναι η βασική αιτία της πλούσιας εφετεινής εσοδείας της χώρας. Η εσοδεία της σιτικής είναι η βασική αιτία της πλούσιας εφετεινής εσοδείας της χώρας.

ΩΡΑ 1 Μ.Μ.

ΝΑ ΠΑΥΣΟΥΝ ΑΙ ΑΝΤΕΘΝΙΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΤΣΟΛΑΚΟΓΛΟΥ

Ο Πρόεδρος της Κοινωνίας των Ελλήνων κ. Τσολακογλου ανακοινώνει ότι η Κοινωνία των Ελλήνων καταδικάζει τις αντεθνικές εκδηλώσεις που γίνονται στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Η Κοινωνία των Ελλήνων καταδικάζει τις αντεθνικές εκδηλώσεις που γίνονται στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Είκοσι δύο μέλη του Κόμματος των Ελλήνων καταδικάζουν τις αντεθνικές εκδηλώσεις που γίνονται στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Η Κοινωνία των Ελλήνων καταδικάζει τις αντεθνικές εκδηλώσεις που γίνονται στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΣΑΥΤΕΙΑ

Καθώς αναμένεται η έναρξη της λειτουργίας της λεωφορικής γραμμής που θα συνδέει τα προάστια με τα συνοικίσμους, η Δ.Ε.Α. ανακοινώνει τα ακόλουθα:

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΕΣ ΑΓΩΝΕΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΑΓΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Η Δ.Ε.Α. ανακοινώνει ότι θα διοργανώσει αγώνες ποδοσφαίρου μεταξύ γερμανικών ομάδων. Η Δ.Ε.Α. ανακοινώνει ότι θα διοργανώσει αγώνες ποδοσφαίρου μεταξύ γερμανικών ομάδων.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΡΑΚ ΕΙΣ ΜΟΣΧΟΥΛΗΝ ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣΘΗ Ο ΑΓΩΝ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ, 31 Μαΐου. Η κυβέρνηση του Ιράκ ανακοινώνει ότι θα συνεχίσει τον αγώνα για την απελευθέρωση της Μοσχούλης. Η κυβέρνηση του Ιράκ ανακοινώνει ότι θα συνεχίσει τον αγώνα για την απελευθέρωση της Μοσχούλης.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΠΟΙΟΙ ΘΑ ΠΕΡΙΛΗΦΘΟΥΝ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ, 31 Μαΐου. Η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα πραγματοποιήσει απογραφή των θυμάτων του πολέμου. Η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα πραγματοποιήσει απογραφή των θυμάτων του πολέμου.

ΠΛΗΣΙΑΖΟΥΝ ΝΑ ΠΕΡΑΤΩΘΟΥΝ ΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ ΕΝΟΥΝΤΑΙ ΤΑΧΕΩΣ ΜΕ ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ, 31 Μαΐου. Τα ιταλικά στρατεύματα πλησιάζουν να περατωθούν τις επιχειρήσεις τους στην Κρήτη. Τα ιταλικά στρατεύματα πλησιάζουν να περατωθούν τις επιχειρήσεις τους στην Κρήτη.

Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΜΕΜΟΝΩΝ ΕΠΑΥΛΩΝ

Η μυθολογία των διαμεμωμένων επαύλων είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει πολλούς συγγραφείς. Η μυθολογία των διαμεμωμένων επαύλων είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει πολλούς συγγραφείς.

ΕΙΣ ΒΟΙΑ ΤΗΝΜΑΤΑ ΘΑ ΔΙΑΝΕΜΗΘΩΝ ΑΥΡΙΟΝ ΚΡΕΑΣ

Αθήνα, 31 Μαΐου. Η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα διανεμηθούν κρέατα στους πολίτες της Βοίας αύριο. Η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα διανεμηθούν κρέατα στους πολίτες της Βοίας αύριο.

ΠΡΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΝ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΥ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ κ. ΥΠΟΥΡΓΟΥ

Ο Υπουργός ανακοινώνει τα μέτρα που θα ληφθούν για την μεταφορά των ειδών μονοπωλίου. Ο Υπουργός ανακοινώνει τα μέτρα που θα ληφθούν για την μεταφορά των ειδών μονοπωλίου.

Η ΠΑΡΟΧΗ ΤΟΥ ΔΕΡΙΟΦΩΤΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Η παροχή του δεριοφώτου εις τας Αθήνας είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει πολλούς συγγραφείς. Η παροχή του δεριοφώτου εις τας Αθήνας είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει πολλούς συγγραφείς.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΠΟΙΟΙ ΘΑ ΠΕΡΙΛΗΦΘΟΥΝ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ, 31 Μαΐου. Η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα πραγματοποιήσει απογραφή των θυμάτων του πολέμου. Η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα πραγματοποιήσει απογραφή των θυμάτων του πολέμου.

ΑΠΟΓΡΕΥΕΤΑΙ Η ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΟΤΥΛΙΩΝ

Αθήνα, 31 Μαΐου. Η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι απαγορεύεται η παρασκευή κοτυλιών. Η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι απαγορεύεται η παρασκευή κοτυλιών.

ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΠΑΡΕΧΟΥΝ 1.000 ΤΟΝΝΟΥΣ ΓΑΙΑΦΘΑΚΩΝ

Οι Γερμανοί παρέχουν 1.000 τόννους γαϊφθακών. Οι Γερμανοί παρέχουν 1.000 τόννους γαϊφθακών.

«ΕΡΓΟΝ» ΠΡΟΚΗΛΙΞΙΣ

Πρόκληξις «Εργον» προκηλξις. Πρόκληξις «Εργον» προκηλξις.

ΜΕ ΗΥΞΗΜΕΝΑΣ ΤΙΜΑΣ ΘΑ ΑΓΟΡΑΣΘΟΥΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ Η ΕΞΑΓΩΓΗ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

Με ηυξημένες τιμας θα αγορασθούν βιομηχανικά αποθέματα η εξαγωγή βαμβάκος. Με ηυξημένες τιμας θα αγορασθούν βιομηχανικά αποθέματα η εξαγωγή βαμβάκος.

Η Μάχη της Κρήτης μέσω από τον ελεγχόμενο κατοχικό τύπο

Η Μάχη της Κρήτης μέσω από τον ελεγχόμενο κατοχικό τύπο

ΝΕΩΤΕΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΣ ΠΟΥ ΕΠΟΛΕΜΗΣΑΝ ΤΟ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΛΕΛΥΜΕΝΟΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝ. ΑΣΦΥΝΗΣ

Το νύκτωρ του Εθνικού Συμβουλίου... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΗΝΘΙΣΕ ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΠΡΑΞΙΣ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Καμίνος... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΑΙ ΘΕΡΙΝΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΝ ΔΡΑΜΑ, ΜΕΛΟΔΡΑΜΑ

Το Εθνικό Συμβούλιο... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΕΙΣ ΑΡΧΗΣ ΕΣΤΙ ΣΤΑΘΙΟΝ ΑΙ ΣΧΕΣΙΣ ΓΑΛΛΙΑΣ - ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ο Γαλλικός Στρατός... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΩΝ ΝΗΙΩΝ ΤΟΥ ΑΓΡΗΤΟΥ Η ΣΥΝΕΤΑΡΤΙΣΤΗ ΣΕΒΑΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΠΑΤΑΓΗ ΤΩΝ ΑΙΣΧΡΟΚΡΕΤΑΡΧΩΝ ΜΗΝΥΣΙΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΟ ΒΕΔΩΣΤΟ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΟΙ ΥΠΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΤΗΣ ΒΕΑΤΡΙΚΗΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΙΤΑΝΙΑ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΩΡΑΙ Μ. Μ.

ΤΙ ΖΗΤΟΥΝ ΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΟΔΙΑ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΟΙΣ ΘΑ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΔΕΥΤΗΡΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΡΧΙΘΕΤΟΥΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ ΕΞΑΜΟΝ ΤΟΥ ΤΟΥ ΡΟΥΣΣΕΛ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΘΝ. ΟΙΚΟΝΟΜ. ΕΡΕΥΝΑΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΩΝ ΝΗΙΩΝ ΤΟΥ ΑΓΡΗΤΟΥ Η ΣΥΝΕΤΑΡΤΙΣΤΗ ΣΕΒΑΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΠΑΤΑΓΗ ΤΩΝ ΑΙΣΧΡΟΚΡΕΤΑΡΧΩΝ ΜΗΝΥΣΙΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΩΝ ΝΗΙΩΝ ΤΟΥ ΑΓΡΗΤΟΥ Η ΣΥΝΕΤΑΡΤΙΣΤΗ ΣΕΒΑΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΟ ΒΕΔΩΣΤΟ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΟΙ ΥΠΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΤΗΣ ΒΕΑΤΡΙΚΗΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΙΤΑΝΙΑ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΕΞΕΜΗΔΕΝΙΣΘΗΣΑΝ ΤΕΛΕΙΩΣ ΚΑΙ ΕΞΕΔΙΧΘΗΣΑΝ ΕΚ ΚΡΗΤΗΣ ΤΑ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ ΜΙΑ ΕΚ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΗΤΤΩΝ ΠΟΥ ΥΠΕΣΤΗ Η Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ

Η ΑΝΔΡΕΙΑ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΔΙΑ ΠΛΗΡΟΥΣ ΝΙΚΗΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΟΝΟΣ ΕΠΕΡΜΑΤΙΣΘΗ ΜΕΤΑ 10 ΗΜΕΡΟΝ ΑΓΩΝΑ Η ΜΑΧΗΝ ΚΡΗΤΗΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΝΕΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΕΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΣ ΤΟΥ ΝΤΟΥΤΣΕ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΩΝ ΝΗΙΩΝ ΤΟΥ ΑΓΡΗΤΟΥ Η ΣΥΝΕΤΑΡΤΙΣΤΗ ΣΕΒΑΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΠΑΤΑΓΗ ΤΩΝ ΑΙΣΧΡΟΚΡΕΤΑΡΧΩΝ ΜΗΝΥΣΙΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΩΝ ΝΗΙΩΝ ΤΟΥ ΑΓΡΗΤΟΥ Η ΣΥΝΕΤΑΡΤΙΣΤΗ ΣΕΒΑΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Η ΠΑΤΑΓΗ ΤΩΝ ΑΙΣΧΡΟΚΡΕΤΑΡΧΩΝ ΜΗΝΥΣΙΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΟ ΒΕΔΩΣΤΟ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΟΙ ΥΠΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΤΗΣ ΒΕΑΤΡΙΚΗΣ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

ΤΙΤΑΝΙΑ

Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας... Η Σύγκλητος της Παιδείας...

Το προδοτικό διάγγελμα του δοσίλογου «αντιπροέδρου της κυβέρνησης» Λογοθετόπουλου προς τους Κρήτες, τον Σεπτέμβριο του 1941

«Καλείσθε να προσφέρετε την υψίστην των υπηρεσιών υποβοηθώντας τας Αρχάς Κατοχής»...

Σε αντίθεση με το διάγγελμα του πρωθυπουργού Εμμ. Τσουδερού και του Γεωργίου Β΄, από τα Λευκά Όρη, που καλούσε σε αντίσταση λίγο πριν η Κρήτη πέσει ολοκληρωτικά στα χέρια των Γερμανών, μετά από 3,5 μήνες ένα επαίσχυντο μήνυμα απευθυνόταν στους Κρήτες. Ήταν το διάγγελμα του δοσίλογου «αντιπροέδρου της κυβέρνησης» και μετέπειτα για λίγο κατοχικού «πρωθυπουργού» Κωνσταντίνου Λογοθετόπουλου. Μ' αυτό ο άλλοτε διακεκριμένος γιατρός, από τους θεμελιωτές της γυναικολογίας στην Ελλάδα, που από την πρώτη στιγμή έγινε ένθερμος υποστηρικτής των ναζί, καλούσε τους Κρήτες να υποβοηθούν τις γερμανικές δυνάμεις κατοχής. Ο,τιδήποτε διαφορετικό, έγγραφε, θα σήμαινε έγκλημα...

Το «διάγγελμα» είχε απευθύνει ο τότε «αντιπρόεδρος» της «κυβέρνησης» Τσολάκογλου από τα Χανιά στις 8 Σεπτεμβρίου 1941.

Έγραφε τότε ο φιλοναζί «αντιπρόεδρος»:

“ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Κρήτες,

Εξουσιοδοτημένος από μέρους της Κυβερνήσεως, απευθύνομαι, προς την εγνωσμένην ιστορικήν φιλοτιμίαν σας εν ονόματι της ιεράς ιδέας της Πατρίδος μας Ελλάδος και σας εξορκίζω να σπεύσητε να καταθέσητε τα όπλα και να επιδοθήτε ως νομοταγείς πολίται εις τα παραγωγικά έργα της ειρήνης, εμπιστευόμενοι εν λευκώ εις την βαθείαν δικαιοκρίσιαν και την αγαθήν πρόθεσιν των Στρατιωτικών Δυνάμεων κατοχής.

Εάν ήλθα ενταύθα αυτοπροσώπως αφηφών και τους κόπους του ταξιδίου, αλλά και τους κινδύνους, οι οποίοι είναι μοιραίοι υπό τας συνθήκας του πολέμου, το έπραξα παρακινούμενος από εσωτερικήν ψυχικήν προσταγήν πόνου για σας, άτε πιστεύων εν συνειδήσει, ότι είναι άδίκον να μένετε ακαθοδήγητοι και αδιαφώτιστοι και να θυσιάζεσθε σκληρώς άνευ σκοπού.

Κρήτες,

Μ'εγνωρίσατε άλλοτε επί μακρόν διάστημα χρόνου στοργικόν πλησίον σας και βασιζόμενος εις τους αλησμονήτους δεσμούς φιλίας που εσφυγηλατήθησαν με την αγνότητα της Επιστήμης μεταξύ μας, αξιώ να με πιστεύσητε και να με ακούσητε. Θα λογίζωμαι κυριολεκτικώς ευτυχής, αν η άδολος και πατριωτική φωνή μου, η απηλλαγμένη οιοιδήποτε ταπεινού συμφέροντος, εύρη απήχηση ειλικρινή εις τας καρδιάς και τον νουν ολοκλήρου του γενναίου πληθυσμού σας έως τα πέρατα των φαράγγων της ωραίας Νήσου σας. Γνωρίζω τας σπανίας αρετάς σας και διά τούτο εθλίβην ιδιαίτέρως πληροφορούμενος από μακράν τα δεινά, εις τα οποία εκ θεμελιώδους πλάνης περιεπλάκητε.

Ο πόλεμος δια την Ελλάδα ετελείωσε. Δεν είναι ώρα να συζητήσωμεν αναλυτικώτερον επί του σημείου αυτού. Το προέχον είναι να ηρεμήσητε σεις και τα σπίτια σας και να ξαναβρή-

Το προδοτικό διάγγελμα του Λογοθετόπουλου

τε την ποθητή γαλήνη, προσαρμοζόμενοι εις την επιβαλλομένην στοιχειώδη λογικήν της πραγματικότητας.

Και η παραμικροτέρα παρέκκλισις από της γραμμής αυτής ισοδυναμεί με έγκλημα, έγκλημα όχι μόνον εις βάρος της Κρήτης, αλλά και της Ελλάδος εν τω συνόλω της. Αναλογισθήτε με ψυχραιμίαν τας φοβεράς συνεπειάς της συνεχίσεως μιας παραφοράς, προερχομένης εκ καθαράς υποβολής, μιας παραφοράς, η οποία δύναται να συγχωρηθή μόνον εφ' όσον θα υπήρξε παροδική. Είκοσι και πλέον χιλιάδες νέοι βλαστοί της Κρήτης ευρίσκονται μακράν των εστιών των, ενώ οι αγροί των μένουں ακαλλιέργητοι. Σκεφθήτε σοβαρώτερα την τραγωδίαν αυτών των παιδιών, των παιδιών σας, που αναμένουν εις τας Αθήνας και τον Πειραιά επί τóσους μήνας και που θα επανέλθουν κοντά σας μόνον μόλις θελήσητε σεις να εμπεδωθή μια τάξις εγγυωμένη αδιατάρακτον κοινωνικήν ζωήν εις την μεγαλόνησον.

Κρήτες

Αποβλέπων εις την ανωτέραν σκοπιμότητα της θερμής και ασβέστου αγάπης προς την Χώραν μας, δύναμαι να σας εμπιστευθώ ότι λόγοι υπερτέρου χρέους προς Αυτήν έχουν φέρει και εμέ μέχρι της εξουσίας, η άσκησις της οποίας ουδέποτε εις τον βίον μου απετέλεσεν

πειρασμόν, ώστε να απομακρυνθώ της κυρίας μου ενασχολήσεως, εξ ης έχετε λάβει την ευκαιρίαν άλλοτε ν'αντιληφθήτε εκ του σύνεγγυς, ότι και υλικά και ηθικά κέρδη εποριζόμην άφθονα. Αλλά η περίοδος, ην διανύει το Έθνος είναι η κρισιμωτάτη της μακραίωνος ιστορικής του διαδρομής. Είμεθα υποχρεωμένοι όλοι ανεξαιρέτως οι Έλληνες (μικροί και μεγάλοι) να τεινώμεν χείρα βοηθείας εις τον τόπον δια να εξέλθη όσον το δυνατόν ολιγώτερον πληγωμένος από την περιπέτειαν αυτήν.

Κάτι ανάλογον απαιτώ και από σας,

Μη παρασύρεσθε από παράλογον φανατισμόν προπαγάνδας, μην αφήνετε εαυτούς και τους γνωστούς σας και τους οικείους σας να πίπτουν θύματα συνθημάτων τεχνητών και ξένων προς το αληθές συμφέρον μας, διότι εις την ουσίαν δια της στάσεως αυτής επιφέρετε αποτέλεσμα όλως αντίθετον προς το επιδιωκόμενον.

Βεβαιωθήτε προ παντός ότι η σημερινή κατοχή είνε εντελώς πρόσκαιρος, υπαγορευθείσα αποκλειστικώς και μόνον εκ λόγων πολεμικής σκοπιμότητας. Η εθνική μας ελευθερία, ην μετά τóσους αγώνας ανεκτήσατε, δεν κινδυνεύει ουδέ κατά το ελάχιστον. Πρέπει να έχετε υπ'όψιν σας ότι μετά το πέρας του πολέμου θέλει επικράτηση δικαιοσύνη μεταξύ των Λαών και εις την διαμόρφωσιν της νέας Ευρώπης τα δικαιώματά σας θα διατηρηθούν αμείωτα.

Κρήτες

Τρέφω πεποίθησιν ακλόνητον επί τον πατροπαράδοτον Πατριωτισμόν σας. Κ' επιθυμώ να εξυπνήσω εντός σας τα παροιμιώδη φιλοξενά σας ένστικτα χάριν υμών των ιδίων, ίνα εξασφαλισθή εν πνεύματι αμοιβαιότητος η τάξις και η ασφάλεια και η εργασία εις το ωριότερον τμήμα της Ελλάδος μας.

Από της παρούσης στιγμής κατευνάσατε τα πάθη, ρίψατε εις λήθην το παρελθόν και εξαντλήσατε κάθε μέσον οι σωφρονέστεροι να διαλύσετε τας ομάδας όσον δήποτε μικραί και αν είναι και όπου δήποτε και αν ευρίσκωνται και να επανέλθητε όλοι σας εις την θεάρεστον λειτουργίαν της καλλιεργείας της γης σας, εις την οποίαν αείποτε υπήρξατε αξιοθαύμαστοι όσον και εις τους αγώνας διά την Εθνικήν ελευθερίαν σας.

Κρήτες

Καλείσθε να προσφέρετε την υψίστην των υπηρεσιών, υποβοηθούντες οι ίδιοι τας Στρατιωτικές Αρχάς Κατοχής εις το έργον των υπέρ της αποκαταστάσεως της ησυχίας ανάμεσον της ζωής μας και ενισχύοντες ούτω την Κυβέρνησιν εις τον αδυσώπητον καθημερινόν αγώνα της δια την συντήρησιν μιας καταστάσεως πραγμάτων, η οποία να επιτρέπη τας ελπίδας επί του δυσχερούς παρόντος και του καλυτέρου μας μέλλοντος.

Εν Χανίοις

τη 8η Σεπτεμβρίου 1941

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ"

*Ήρθαν
ντυμένοι “φίλοι”
αμέτρητες φορές
οι εχθροί μου
το παμπάλαιο
χώμα πατώντας.
Και το χώμα
δεν έδεσε ποτέ με τη φτέρνα τους*

Οδυσσέας Ελύτης, Άξιον Εστί, Ζ΄